

Raport otwarcia kadencji

Gmina Wojnicz

autor opracowania: Wanda Kukla

Zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców to ustawowy obowiązek organów samorządowych. Jak ten obowiązek był wypełniany w minionej kadencji i jaki jest bilans otwarcia dla nowych władz ?

Próbkę odpowiedzi na to i inne pytania zawiera niniejszy „Raport otwarcia kadencji 2011-2014”. Zawarta w Raporcie głęboka analiza społeczno – gospodarcza gminy, połączona z analizą gminnego budżetu, przedstawia w sposób przejrzysty problemy gminy za okres minionej kadencji oraz ich stan na dzień otwarcia kadencji nowych władz i perspektywy na lata kolejne.

Raport otwarcia pozwala nie tylko na obiektywną ocenę efektywności i skuteczności działania władz samorządowych minionej kadencji, ale także ułatwi wytyczenie najpilniejszych kierunków i warunków rozwoju gminy.

Raport przedstawia sytuację w gminie w latach 2006–2010. Jednak wiele zjawisk ukazano w szerszej perspektywie, pozwalającej na lepsze zaprezentowanie dynamiki zachodzących zmian i tendencji rozwojowych przy wykorzystaniu zestawu parametrów umożliwiających porównanie sytuacji w mieście do określonej grupy odniesienia. Dla zobrazowania zachodzących przemian demograficznych i społecznych zastosowano podział na lata 1999-2006 oraz 2007-2009, korzystając tym samym wyłącznie z jednolitych danych GUS ¹

Celem opracowania jest prezentacja możliwie pełnego obrazu z życia gminy, a więc zarówno tych dziedzin, na które bezpośredni wpływ mają władze miejskie, jak i tych, które nie są związane z zadaniami samorządowymi. W każdej z analizowanych dziedzin przedstawiona została rola samorządu poprzez informacje o podejmowanych działaniach i wydatkach z budżetu gminnego. Podstawowym założeniem Raportu jest obiektywna prezentacja danych, wskazująca pozytywne i negatywne strony zjawisk w opisywanych dziedzinach. Rzeczowy zakres Raportu obejmuje cztery najważniejsze sfery z życia gminy: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę samorządowego zarządzania miastem oraz sferę finansową. Analizy poszczególnych sfer życia gminy posłużyły opracowaniu oraz sprecyzowaniu konkretnych wniosków końcowych Raportu.

Wanda Kukła

---

¹ Metodologia zakładająca zastosowanie danych GUS zawartych w BDR oraz BDL uniemożliwia prezentację danych za rok 2010. Dane za rok 2010 zostały ujęte wyłącznie w odniesieniu do danych budżetowych oraz finansowych.

SPIS TREŚCI

I WPROWADZENIE.....	2
II SFERA SPOŁECZNA.....	4
1. DEMOGRAFIA.....	4
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	8
OCHRONA ZDROWIA.....	9
POMOC SPOŁECZNA.....	11
KULTURA.....	12
NAUKA, OŚWIATA I WYCHOWANIE.....	14
Edukacja przedszkolna.....	14
Edukacja szkolna.....	15
III SFERA GOSPODARCZA.....	18
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW.....	18
RYNEK PRACY.....	19
MIESZKALNICTWO.....	20
INFRASTRUKTURA I WSPÓŁFINANSOWANIE PROJEKTÓW.....	21
IV SFERA SAMORZĄDOWEGO ZARZĄDZANIA GMINĄ.....	23
ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA.....	23
Urząd Miejski.....	23
Współpraca administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi.....	27
FINANSE.....	27
Dochody Gminy Wojnicz i ich struktura na przestrzeni lat 2006-2010.....	28
Dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca.....	29
Struktura dochodów.....	29
Dochody majątkowe.....	32
Struktura wydatków budżetu Gminy Wojnicz.....	40
Wyniki finansowe budżetu Gminy Wojnicz w latach 2006-2010.....	43
Zadłużenie budżetu Gminy Wojnicz w latach 2006-2010.....	45
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wojnicz.....	51
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE.....	51
V WNIOSKI I ZALECENIA.....	52
GMINA WOJNICZ NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA.....	52
FINANSE I ROZWÓJ GMINY.....	52
WNIOSKI.....	53
SPIS TABLIC.....	54

II SFERA SPOŁECZNA

1. DEMOGRAFIA

Ruch ludności jest rzeczą naturalną. Interpretacja oraz analiza przyczyn tego zjawiska nieuchronnie prowadzi do analizy przesłanek:

- przyrostu naturalnego;
- migracji wewnętrznej (w obszarze państwa);
- migracji zewnętrznej (zagranica).

Dynamika zmian demograficznych w tych obszarach powszechnie uznawana jest jako wartość synergiczna jakości życia w gminie. Wartość ta jest natomiast efektem wielu zmian i zachowań (zewnętrznych i wewnętrznych) otoczenia – w tym także władzy samorządowej – które zachęcają do osadnictwa, czy też wymuszają ucieczkę i poszukiwanie bardziej atrakcyjnych miejsc do życia.

Liczba ludności na obszarze całej gminy Wojnicz w latach 1999 – 2009 jest stała, z rzadko spotykaną tendencją wzrostową. Analizując lata 1999 – 2006 liczba mieszkańców wzrosła o 275 osób, a w ostatnich czterech latach o kolejne 154 osoby.

Tendencja wzrostowa jest zauważalna na tle pozostałych gmin województwa, jednakże postępujący w tym tempie wzrost liczby mieszkańców nie ma większego przełożenia na funkcjonowanie gminy.

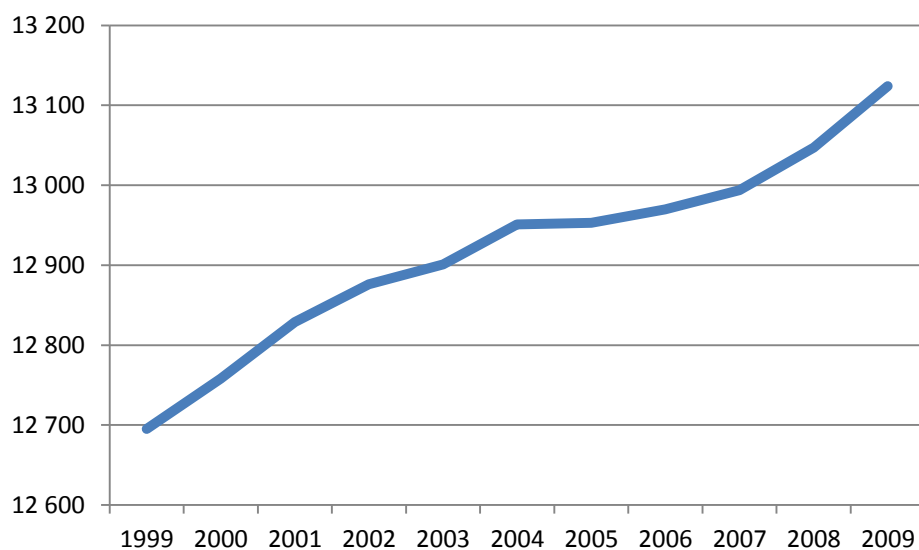
Tablica: Liczba ludności gminy w latach 1999 - 2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY									
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci									
ogółem	osoba	12 695	12 758	12 829	12 876	12 901	12 951	12 953	12 970
mężczyźni	osoba	6 329	6 365	6 403	6 426	6 419	6 445	6 445	6 448
kobiety	osoba	6 366	6 393	6 426	6 450	6 482	6 506	6 508	6 522

Tablica: Liczba ludności gminy w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY				
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci				
ogółem	osoba	12 994	13 047	13 124
mężczyźni	osoba	6 454	6 488	6 527
kobiety	osoba	6 540	6 559	6 597
w miastach				
ogółem	osoba	3 416	3 393	3 422
mężczyźni	osoba	1 605	1 602	1 621
kobiety	osoba	1 811	1 791	1 801
na wsi				
ogółem	osoba	9 578	9 654	9 702
mężczyźni	osoba	4 849	4 886	4 906
kobiety	osoba	4 729	4 768	4 796

Tablica: Liczba ludności gminy w latach 1999-2009

Należy podkreślić fakt, iż szczególnie zauważalny jest przyrost liczby mieszkańców na obszarach wiejskich gminy. W samym mieście liczba mieszkańców w ostatnich latach jest stała. Wynika to z naturalnych, urbanistycznych ograniczeń miasta, a także z faktu, iż funkcjonalność życia na obszarach wiejskich gminy nie odbiega od tej, identyfikowanej na obszarach miejskich.

Tablica: Dane wskaźnikowe – ludność w gminie w latach 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY									
Ruch naturalny wg płci									
Urodzenia żywe									
ogółem	-	187	171	147	155	121	158	142	137
mężczyźni	-	103	94	76	70	62	80	75	66
kobiety	-	84	77	71	85	59	78	67	71
Zgony ogółem									
ogółem	-	111	110	120	114	107	97	109	102
mężczyźni	-	58	53	60	54	62	53	57	51
kobiety	-	53	57	60	60	45	44	52	51
Zgony niemowląt									
ogółem	-	1	0	1	0	0	2	2	0
mężczyźni	-	0	0	0	0	0	1	1	0
kobiety	-	1	0	1	0	0	1	1	0
Przyrost naturalny									
ogółem	-	76	61	27	41	14	61	33	35
mężczyźni	-	45	41	16	16	0	27	18	15
kobiety	-	31	20	11	25	14	34	15	20
Małżeństwa zawarte									
ogółem	-	91	87	70	76	74	91	65	91
Wskaźnik obciążenia demograficznego									
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	-	-	-	71,9	69,6	68,7	67,2	65,3

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	-	-	-	49,1	51,1	52,5	55,2	57,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	-	-	-	23,7	23,6	23,7	23,9	23,8
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem									
w wieku przedprodukcyjnym	%	-	-	-	28,1	27,2	26,7	25,9	25,1
w wieku produkcyjnym	%	-	-	-	58,2	59,0	59,3	59,8	60,5
w wieku poprodukcyjnym	%	-	-	-	13,8	13,9	14,0	14,3	14,4
Wskaźniki modułu gminnego									
ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	-	-	-	164	165	166	166	164
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	-	-	-	101	101	101	101	102
małżeństwa na 1000 ludności	-	-	-	-	5,9	5,8	7,0	5,0	7,0
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	-	-	-	12,1	9,4	12,2	11,0	10,6
zgony na 1000 ludności	-	-	-	-	8,9	8,3	7,5	8,4	7,9
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-	-	-	3,2	1,1	4,7	2,5	2,7
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE									
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów									
zameldowania w ruchu wewnętrznym									
ogółem	osoba	119	101	108	96	85	92	98	93
mężczyźni	osoba	58	51	56	53	30	45	48	50
kobiety	osoba	61	50	52	43	55	47	50	43
zameldowania z zagranicy									
ogółem	osoba	2	3	8	3	6	10	4	4
mężczyźni	osoba	1	2	2	1	2	5	2	2
kobiety	osoba	1	1	6	2	4	5	2	2
wymeldowania w ruchu wewnętrznym									
ogółem	osoba	176	98	68	92	75	107	120	99
mężczyźni	osoba	84	56	34	46	37	47	59	51
kobiety	osoba	92	42	34	46	38	60	61	48
wymeldowania za granicę									
ogółem	osoba	3	4	4	1	5	6	13	16
mężczyźni	osoba	1	2	2	1	2	4	9	13
kobiety	osoba	2	2	2	0	3	2	4	3
saldo migracji wewnętrznych									
ogółem	osoba	-57	3	40	4	10	-15	-22	-6
mężczyźni	osoba	-26	-5	22	7	-7	-2	-11	-1
kobiety	osoba	-31	8	18	-3	17	-13	-11	-5
saldo migracji zagranicznych									
ogółem	osoba	-1	-1	4	2	1	4	-9	-12
mężczyźni	osoba	0	0	0	0	0	1	-7	-11
kobiety	osoba	-1	-1	4	2	1	3	-2	-1

Tablica: Dane wskaźnikowe – ludność w gminie w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009	
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY					
Ruch naturalny wg płci					
Urodzenia żywe					
ogółem		-	100	139	154
mężczyźni		-	51	83	80

	J. m.	2007	2008	2009
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY				
kobiety	-	49	56	74
Zgony ogółem				
ogółem	-	90	112	88
mężczyźni	-	45	63	47
kobiety	-	45	49	41
Zgony niemowląt				
ogółem	-	0	1	1
kobiety	-	0	1	1
Przyrost naturalny				
ogółem	-	10	27	66
mężczyźni	-	6	20	33
kobiety	-	4	7	33
Małżeństwa zawarte				
ogółem	-	87	83	97
Wskaźnik obciążenia demograficznego				
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	63,1	61,6	61,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	60,5	62,8	65,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	23,8	23,8	24,3
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem				
w wieku przedprodukcyjnym	%	24,1	23,4	22,9
w wieku produkcyjnym	%	61,3	61,9	62,1
w wieku poprodukcyjnym	%	14,6	14,7	15,1
Wskaźniki modułu gminnego				
ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	164	166	166
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	102	102	101
małżeństwa na 1000 ludności	-	6,7	6,4	7,4
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	7,7	10,7	11,8
zgony na 1000 ludności	-	6,9	8,6	6,7
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	0,8	2,1	5,0
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE				
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów				
zameldowania w ruchu wewnętrznym				
ogółem	osoba	139	113	109
mężczyźni	osoba	64	54	44
kobiety	osoba	75	59	65
zameldowania z zagranicy				
ogółem	osoba	12	15	19
mężczyźni	osoba	7	9	12
kobiety	osoba	5	6	7
wymeldowania w ruchu wewnętrznym				
ogółem	osoba	115	88	110
mężczyźni	osoba	55	40	47
kobiety	osoba	60	48	63
wymeldowania za granicę				
ogółem	osoba	22	14	7
mężczyźni	osoba	16	9	3
kobiety	osoba	6	5	4
saldo migracji wewnętrznych				
ogółem	osoba	24	25	-1
mężczyźni	osoba	9	14	-3

		J. m.	2007	2008	2009
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY					
kobiety	osoba		15	11	2
saldo migracji zagranicznych					
ogółem	osoba		-10	1	12
mężczyźni	osoba		-9	0	9
kobiety	osoba		-1	1	3

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Gmina Wojnicz jest postrzegana jako bezpieczna i atrakcyjna z punktu widzenia mieszkańca i inwestora. Wydatki budżetowe związane z bezpieczeństwem publicznym dotyczą przede wszystkim funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych oraz ewentualnych wydatków inwestycyjnych, polegających na utworzeniu i rozbudowie systemów prewencyjno-ostrzegawczych oraz monitoringowych.

Na obszarze gminy struktura jednostek OSP jest wyjątkowo rozbudowana. Duża część jednostek sporadycznie uczestniczy w akcjach gaśniczych, a gros wyjazdów stanowią tzw. „miejscowe zagrożenia”.

Tablica: Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w roku 2010

NAZWA OSP	Ilość			
	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Falszywe alarmy	Razem
Wojnicz	29	213	0	242
Wielka Wieś	8	52	0	60

Tablica: Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP nie należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

NAZWA OSP	ILOŚĆ			
	POŻARY	MIJSCOWE ZAGROŻENIA	FAŁSZYWE ALERMY	RAZEM
Biadoliny Radłowskie	3	26	3	32
Dębina Łętowska	3	17	0	20
Grabno	3	24	0	27
Łukanowice	2	32	0	34
Olszyny	2	45	0	47
Więckowice	5	60	0	65
Zakrzów	7	87	0	94

Analiza aktywności poszczególnych OSP wskazuje, iż największą ilość akcji realizuje OSP Wojnicz. Znacznie mniejszą OSP Wielka Wieś i OSP Zakrzów. Pozostałe jednostki uczestniczą w akcjach sporadycznie.

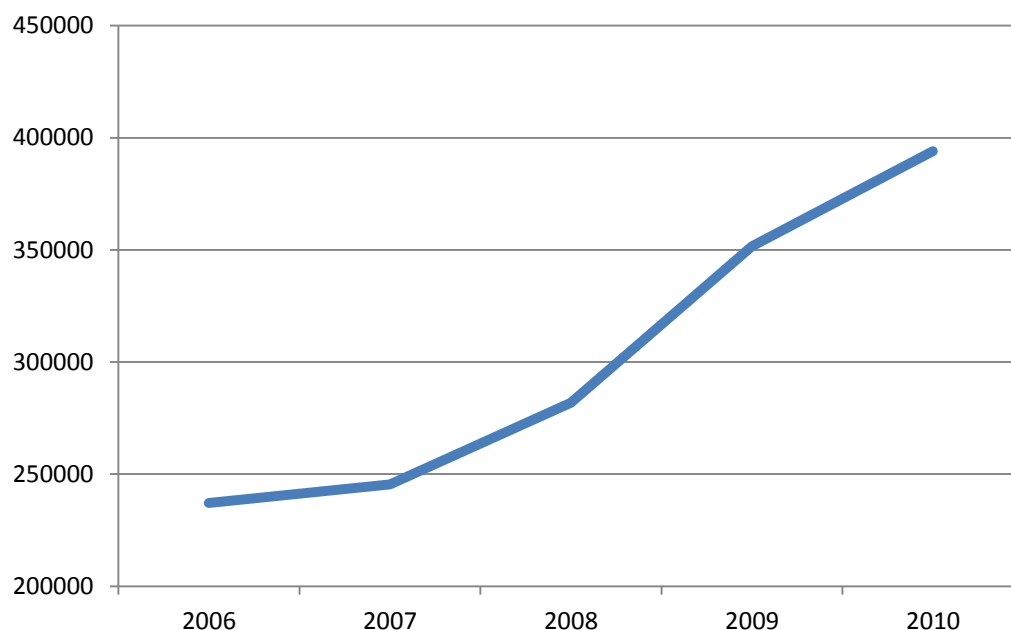
Analiza wydatków bieżących z budżetu gminy wskazuje, iż poziom wydatków stale wzrasta, a w okresie od 2006 do 2009 wzrósł o 156 874 PLN, czyli blisko 70%.

Tablica: Wydatki bieżące z budżetu gminy na OSP w latach 2006-2010

NAZWA OSP	LATA				
	2006	2007	2008	2009	2010
Biadoliny Radłowskie	19476,45	16564,93	24023,81	51055,58	39019,99
Dębina Łętowska	24006,00	66483,00	60666,20	32345,65	39065,47
Grabno	16119,20	12980,61	14917,44	27037,13	42454,28
Łukanowice	34465,00	43874,06	41652,61	31099,93	37183,53
Olszyny	17462,75	12191,97	21329,67	29311,19	37121,61
Więckowice	31805,40	24294,26	40137,89	49571,93	46543,31
Wielka Wieś	24972,10	13018,81	22889,88	28238,60	36914,49
Wojnicz	44674,00	35971,06	34206,19	43156,09	71467,93
Zakrzów	24145,10	20073,30	22055,31	59791,90	44237,39
OGÓŁEM :	237 126	245 452	281 879	351 608	394 000

Zważywszy na odległości pomiędzy poszczególnymi jednostkami należy stwierdzić, iż konieczne jest przeanalizowanie strategii gminy w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego i docelowo ograniczenie kosztów poszczególnych OSP na rzecz kluczowych, najbardziej aktywnych jednostek.

Tablica: Wzrost wydatków na funkcjonowanie OSP

OCHRONA ZDROWIA

Ze względu na swoją lokalizację [bliskość dużych ośrodków miejskich - Tarnowa i Bochni], Gmina nie realizuje w sposób bezpośredni zadań w zakresie ochrony zdrowia. Opiekę zdrowotną zapewniają placówki niepubliczne, zlokalizowane na obszarze gminy. W przypadkach wymagających hospitalizacji pacjenci są kierowani do najbliższych szpitali powiatowych, miejskich bądź wojewódzkich.

W podstawowym zakresie opieka zdrowotna jest zapewniona. Finansowe zaangażowanie gminy w działania, mające na celu dodatkowe wspieranie przedmiotowego sektora nie znajduje uzasadnienia.

Tablica: Opieka zdrowotna w latach 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PLACÓWKI AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ (STAN W DNIU 31 XII)									
Przychodnie ogółem									
ogółem	ob.	0	1	1	2	5	4	4	4
Przychodnie wg form organizacyjnych									
ogółem	ob.	0	1	1	2	5	-	-	-
publiczne	ob.	0	0	0	0	1	-	-	-
niepubliczne	ob.	0	1	1	2	4	-	-	-
Przychodnie, ośrodki zdrowia									
przychodnie ogółem	ob.	0	1	1	2	5	-	-	-
przychodnie prywatne	ob.	0	1	1	-	-	-	-	-
ośrodki zdrowia ogółem	ob.	3	3	2	1	-	-	-	-
Zakłady opieki zdrowotnej									
ogółem	ob.	-	-	-	-	-	4	4	4
niepubliczne	ob.	-	-	-	-	-	4	4	4
praktyki lekarskie na wsi	osoba	0	0	1	0	2	0	0	1
Placówki podległe samorządowi terytorialnemu									
przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie	ob.	-	-	-	-	1	0	0	0
ośrodki zdrowia ogółem	ob.	3	3	0	0	-	-	-	-
Podstawowa opieka zdrowotna									
porady ogółem									
ogółem	jd	-	-	-	-	59 906	53 791	52 673	55 669
APTEKI I PUNKTY APTECZNE									
Apteki									
ogółem									
apteki	ob.	2	2	2	3	3	3	3	3
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	-	-	-	4 292	4 309	4 339	4 347	4 338

Tablica: Opieka zdrowotna w latach 2007 - 2009

	J. m.	2007	2008	2009
PLACÓWKI AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ (STAN W DNIU 31 XII)				
Zakłady opieki zdrowotnej				
ogółem	ob.	4	4	4
niepubliczne	ob.	4	4	4
praktyki lekarskie w miastach	osoba	1	0	1
Podstawowa opieka zdrowotna				
porady ogółem				
ogółem	jd	54 298	45 603	47 164
APTEKI I PUNKTY APTECZNE				
Apteki				
ogółem				
apteki	ob.	3	3	4
Apteki - wskaźniki				
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	4 344	4 385	3 288

POMOC SPOŁECZNA

Gmina zapewnia realizację zadań w obszarze pomocy społecznej.

Kwota przeznaczona na zasiłki stałe utrzymuje się na podobnym poziomie, liczba rodzin objętych pomocą także w ostatnich pięciu latach była niemalże stała.

Większym wahaniom ulega kwota przeznaczona na zasiłki celowe, okresowe i pomoc w naturze, a także liczba rodzin, korzystających z takiej właśnie pomocy. Wynika to z faktu, iż w ostatnich latach częściej niż dotychczas występują gwałtowne zjawiska pogodowe, powodujące zniszczenie mienia dużej części rodzin. Pomiedzy rokiem 2008, a 2010 liczba rodzin korzystających z takich właśnie zasiłków zwiększyła się o ponad 25%. Pomimo wzrostu liczby rodzin korzystających z wskazanej pomocy, kwota wydatków w roku 2010 zmniejszyła się.

Tablica: Pomoc społeczna

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WYSOKOŚĆ ZASIŁKÓW					
WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA				
	2006	2007	2008	2009	2010
ZASIŁKI STAŁE					
KWOTA	121819,67	133156,99	131935,99	131643,41	141239,8
LICZBA RODZIN	35	37	38	37	37
ZASIŁKI CELOWE, OKRESOWE, POMOC W NATURZE					
KWOTA	149542,97	135922,28	179386,53	179284,26	158593,48
LICZBA RODZIN	314	432	329	400	448

Tablica: Pomoc społeczna wg. powodów

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA ŚRODOWISK OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ wg powodów				
	2006	2007	2008	2009	2010
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	203	137	125	116	113
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	212	173	165	159	154
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH	215	137	107	80	87
UBÓSTWO	414	279	256	261	266
ALKOHOLIZM	19	8	12	10	16
BEZROBOCIE	211	79	59	80	86
POTRZEBY OCHRONY MACIERZYŃSTWA	14	60	52	42	33
SIEROCTWO	2	1	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	5	1	2	1	4
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	4	2	4	4	6
NARKOMANIA	0	1	1	0	0
PRZEMOC W RODZINIE	10	1	2	1	0

KULTURA

Wspieranie funkcjonowania instytucji kultury w gminie jest zadaniem ustawowym, a gmina zapewnia odpowiedni poziom dostępu do instytucji kultury.

W ramach gminnych instytucji kultury funkcjonują:

- Biblioteka w Wojniczu [wraz z trzema filiami];
- Gminny Ośrodek Kultury [w tym kino].

Gminny Ośrodek Kultury

Działalność GOK zapewnia mieszkańcom gminy atrakcyjny program kulturalny. Atrakcją GOK jest między innymi funkcjonujące kino.

Biblioteki

W gminie działa 1 biblioteka, posiadająca 3 filie. Funkcjonowanie bibliotek na przestrzeni lat 1999-2009 jest stabilne zarówno w obszarze zatrudnienia, jak i ilości czytelników. Należy zwrócić uwagę, iż stale wzrasta księgozbiór.

Tablica: Funkcjonowanie bibliotek w latach 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
BIBLIOTEKI									
Placówki biblioteczne									
biblioteki i filie	ob.	4	4	4	4	4	4	4	4
pracownicy bibliotek	osoba	5	5	5	5	5	5	5	5
księgozbiór	wol.	51 413	51 521	51 956	52 375	52 560	53 432	54 348	54 747
czytelnicy w ciągu roku	osoba	2 768	2 830	2 968	3 011	2 997	2 922	2 842	2 789
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	78 098	73 014	79 155	78 308	82 067	74 585	73 230	73 999
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	ob.	0	1	1	0	1	1	1	1
Placówki biblioteczne wg organu prowadzącego									
ogółem									
biblioteki i filie	ob.	4	4	4	4	4	4	4	4
pracownicy bibliotek	osoba	5	5	5	5	5	5	5	5
księgozbiór	wol.	51 413	51 521	51 956	52 375	52 560	53 432	54 348	54 747
czytelnicy w ciągu roku	osoba	2 768	2 830	2 968	3 011	2 997	2 922	2 842	2 789
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	78 098	73 014	79 155	78 308	82 067	74 585	73 230	73 999
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	ob.	0	1	1	0	1	1	1	1
Biblioteki - wskaźniki									
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	-	-	-	3 219	3 232	3 255	3 261	3 254
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	-	-	-	4 067	4 065	4 104	4 167	4 206
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	-	-	-	235	233	226	218	214
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	-	-	-	26,0	27,4	25,5	25,8	26,5

Tablica: Funkcjonowanie bibliotek w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
BIBLIOTEKI				
Placówki biblioteczne				
biblioteki i filie	ob.	4	4	4
pracownicy bibliotek	osoba	5	5	5
księgozbiór	wol.	55 744	56 299	57 361
czytelnicy w ciągu roku	osoba	2 720	2 649	2 648
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	69 825	63 046	65 463
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	ob.	1	1	1
Biblioteki - wskaźniki				
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3 258	3 289	3 288
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	4 277,8	4 279,3	4 361,1
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	209	203	201
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	25,7	23,8	24,7

Kino

Kino funkcjonuje w ramach działalności GOK. Od roku 1999 zainteresowanie seansami i sama ilość seansów kinowych zdecydowanie malała. W roku 2010 liczba widzów wzrosła, co daje nadzieje na dalsze perspektywy rozwoju.

Tablica: Kino – statystyka 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
KINA									
Kina stałewg formy własności									
ogółem									
ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1	1	1
sale	-	-	1	1	1	1	1	1	1
miejsca na widowni	msc	112	112	112	112	112	112	112	112
seanseogółem	-	86	98	83	85	117	50	41	33
widzowieogółem	osoba	2 183	2 308	2 413	1 970	2 027	2 085	1 285	1 379

Tablica: Kino – statystyka 2007-2009.

	J. m.	2007	2008	2009
KINA				
Kina stałewg formy własności				
ogółem				
ogółem	ob.	1	1	1
sale	-	1	1	1
miejsca na widowni	msc	112	112	112
seanseogółem	-	22	31	35
widzowieogółem	osoba	946	1 124	1 609
obiektyprzystosowanedaosóbporuszającychsię na wózkachinwalidzkich	ob.	0	0	1

Na obszarze gminy funkcjonuje:

- 5 Przedszkoli,
- 3 Szkoły Podstawowe,
- 4 Zespoły Szkoły Podstawowej i Gimnazjum
- 1 Gimnazjum w Wojniczu,

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA

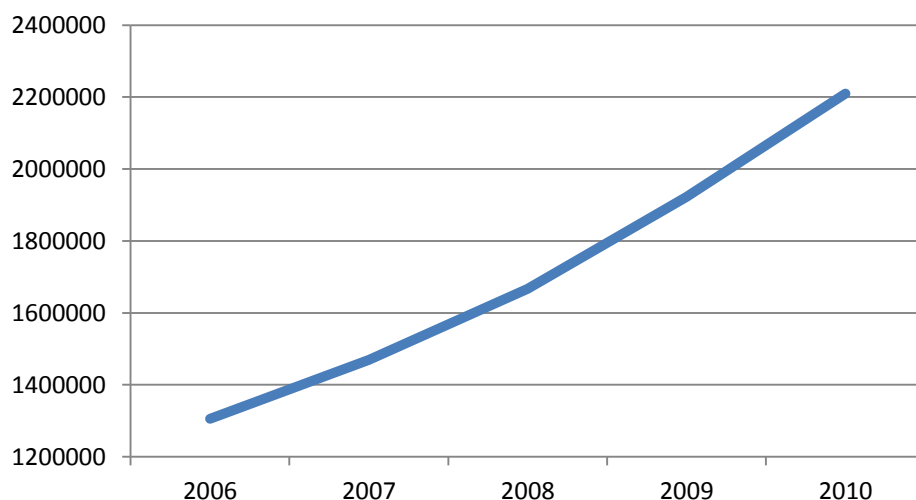
Na obszarze gminy funkcjonuje 5 przedszkoli. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wzrasta [w okresie od 2006 do 2010 roku wzrosła o 51 osób, czyli o ponad 20%. W tym czasie liczba nauczycieli przedszkolnych wzrosła z 15 do 24, czyli o 60%. Wydatki budżetowe na przedszkola ogółem wzrosły o 903 654 PLN czyli o 69%, gdy tymczasem miesięczny koszt pobytu 1 dziecka wzrósł o 179 PLN, czyli o 39%.

Istnieje konieczność ustabilizowania polityki finansowej względem przedszkoli. Dogłębna analiza kosztów powinna ograniczyć dotychczasowe koszty funkcjonowania placówek.

Tablica: Dane o przedszkolach

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA				
	2006	2007	2008	2009	2010
LICZBA DZIECI	241	219	253	287	292
LICZBA ETATÓW PRZELICZENIOWYCH DYDAKTYCZNYCH	14,91	15,15	20,41	24,71	25,16
ŚREDNIA LICZBA DZIECI NA 1 NAUCZYCIELA (1 etat przel.)	16	14	12	12	12
WYDATKI Z BUDŻETU NA PRZEDSZKOLA OGÓŁEM	1305800	1469700	1667215	1922360	2209754
ŚREDNI MIESIĘCZNY KOSZT POBYTU 1 DZIECKA	452	559	549	558	631

Tablica: Wydatki z budżetu na przedszkola ogółem

EDUKACJA SZKOLNA

Istotny wpływ na wydatki budżetowe ma finansowanie edukacji szkolnej. Koszty, jakie gmina przeznaczona na szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne z każdym rokiem wzrastają, pomimo faktu, że liczba uczniów maleje. Tendencja dotycząca malejącej liczby uczniów, przy jednoczesnej, wzrastającej liczbie przedszkolaków wskazuje na możliwość stabilizacji lub nawet nieznacznego wzrostu ogólnej liczby uczniów.

Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2006-2010 zmniejszyła się o ponad 15%. Jest to znaczny spadek, spowodowany czynnikami związanymi z ogólnym niżem demograficznym. Pomimo spadku liczby uczniów, w ostatnich latach stale wzrastała liczba nauczycieli [wzrost o blisko 11%]

Liczba uczniów gimnazjum w ostatnich latach również spadała [22%], przy czym liczba nauczycieli zwiększyła się nieznacznie [1,5%].

Zarówno w przypadku szkół podstawowych, jak i gimnazjum, miesięczny koszt kształcenia jednego ucznia wzrósł o 246 PLN [47%].

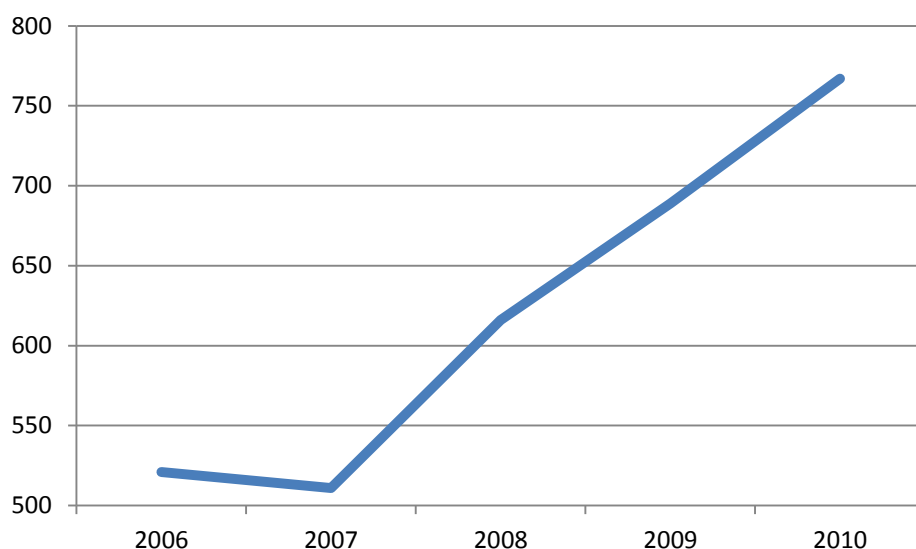
Tablica: Szkoły podstawowe i gimnazja – dane podstawowe.

EDUKACJA - SZKOŁY PUBLICZNE					
WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA				
	2006	2007	2008	2009	2010
SZKOŁY PODSTAWOWE					
liczba szkół	7	7	7	7	7
liczba uczniów	1157	1107	1073	1029	1001
liczba nauczycieli	102,42	101,96	107,44	111,85	112,97
mies. koszt kształcenia 1 ucznia	521	511	616	689	767
GIMNAZJA					
liczba szkół	1	5	5	5	5
liczba uczniów	676	686	641	611	550
liczba nauczycieli	60,24	57,13	57,88	60,44	61,39
koszt kształcenia 1 ucznia	521	511	616	689	767
O G Ó Ł E M :					
LICZBA SZKÓŁ	8	12	12	12	12
LICZBA UCZNIÓW	1833	1793	1714	1640	1551
LICZBA NAUCZYCIELI	162,66	159,09	165,32	172,29	174,36
LICZBA UCZNIÓW NA 1 ETAT NAUCZYCIELSKI	11,3	11,3	10,4	9,5	8,9
WYDATKI OGÓŁEM NA SZKOŁY PUBLICZNE	11 455 451	10 988 121	12 662 429	13 561 117	14 276 906
KOSZT KSZTAŁCENIA 1 UCZNIĄ	6250	6128	7388	8269	9205

Tablica: Źródła finansowania oświaty

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA:				
	2006	2007	2008	2009	2010
WYDATKI OGÓŁEM NA ZADANIA SUBWENCJONOWANE	11 455 451	10 988 121	12 662 429	13 561 117	14 276 906
SUBWENCJA OŚWIATOWA Z BUDŻETU PAŃSTWA	8 225 259	8 873 503	10 115 852	11 072 304	11 219 410
ŚRODKI WŁASNE BUDŻETU MIASTA	3 230 192	2 114 618	2 546 577	2 488 813	3 057 496
DOFINANSOWANIE W %	28	19	20	18	21

Tablica: Miesięczny koszt kształcenia 1 ucznia

Ogólna analiza kosztów funkcjonowania szkół wskazuje na znaczący problem, związany z koniecznością przeznaczania środków własnych budżetu na dopłaty do subwencji oświatowych. Poziom dopłat do subwencji waha się w granicach 20%, co w roku 2010 oznaczało kwotę 3 057 496 PLN.

We wskazanej, trudnej sytuacji finansowej konieczne jest przeanalizowanie poziomu kosztów, generowanych przez poszczególne placówki. W poniższym zestawieniu kolorami oznaczono szkoły, których funkcjonowanie jest ekonomicznie uzasadnione oraz te placówki, które zdecydowanie pogarszają wynik finansowy gminy. Należy jednocześnie stwierdzić, iż ograniczenie kosztów funkcjonowania szkolnictwa na obszarze gminy w praktyce oznacza podniesienie jakości oferty edukacyjnej, poprzez możliwość finansowania zadań inwestycyjnych w obszarze sportu i rekreacji, czy też podnoszenia jakości warunków kształcenia [remonty, zakupy nowoczesnej infrastruktury].

Kolorem zielonym zaznaczono Szkołę Podstawową w Wojniczu, do której uczęszcza 584 uczniów, zaś liczba nauczycieli przypadających na jednego ucznia jest zgodna ze standardami i wynosi 11,4 [średnia krajowa wynosi 12,9]. Kolorem czerwonym oznaczono szkoły, w których liczba uczniów jest bardzo niewielka, zaś liczba zatrudnionych nauczycieli stanowi ¼ ogólnej liczby uczniów. Funkcjonowanie tego typu placówek jest z ekonomicznego punktu widzenia niezasadne. Placówki powinny zostać zlikwidowane lub też funkcjonować jako filie innych szkół.

Tablica: Wskaźnik liczby nauczycieli i uczniów

Nazwa placówki	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli pełno- i niepełnozatrudnionych	Liczba uczniów / 1 nauczyciela
Szkoła Podstawowa w Wojniczu	584	51	11,4
Szkoła Podstawowa w Łoponiu	52	13	4
Szkoła Podstawowa w Milówce	47	10	4,7
Publiczne Gimnazjum w Wojniczu	339	41	8,2
Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Biadolinach Radłowskich	166	31	5,3
Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Grabnie	200	25	8
Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Olszynch	181	26	6,9
Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Wielkiej Wsi	160	Brak danych	Brak danych

III SFERA GOSPODARCZA

Rozdział zawierający analizę procesów gospodarczych, zachodzących na obszarze gminy i wpływających na rozwój gminy. W rozdziale szczególna uwaga poświęcona jest zagadnieniom związanym z majątkiem gminy, a także rozwojem przestrzennym i prawidłowością lokalnej polityki przestrzennej. W rozdziale przeprowadzona zostanie analiza realizowanych w latach poprzednich inwestycji miejskich pod względem ich zasadności oraz sposobu finansowania.

AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW

Gmina Wojnicz pod względem gospodarczym rozwija się dość dynamicznie. Nie bez znaczenia dla dynamiki rozwoju gminy pozostaje utworzenie „Zielonego Parku Przemysłowego w Wojniczu”. Od roku 1999 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 197 [38%].

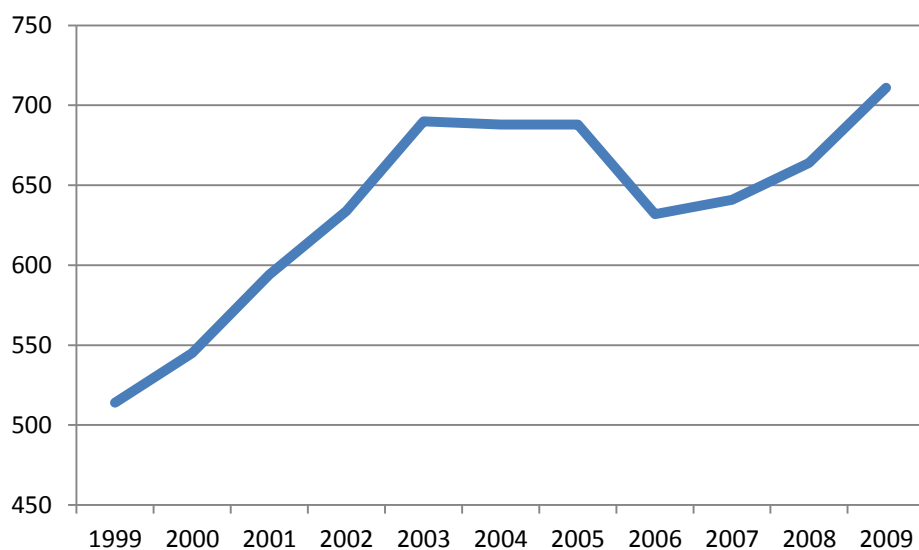
Tablica: Podmioty gospodarcze w latach 1999 -2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON									
Jednostki zarejestrowane w sektorach własnościowych									
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	514	545	594	634	690	688	688	632
sektor publiczny - ogółem	jed.gosp.	14	16	21	30	42	41	40	37
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawabudżetowego	jed.gosp.	5	7	19	26	37	38	37	34
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawabudżetowego, gospodarstw pomocnicze	jed.gosp.	1	1	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny - ogółem	jed.gosp.	500	529	573	604	648	647	648	595
sektor prywatny - zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	jed.gosp.	422	439	-	-	-	-	-	-
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	-	-	480	511	551	547	546	493
sektor prywatny - spółki prawa handlowego	jed.gosp.	9	9	-	-	-	-	-	-
sektor prywatny - spółki handlowe	jed.gosp.	-	-	11	15	16	18	19	17
sektor prywatny - spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	5	5	-	-	-	-	-	-
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	-	-	4	4	4	6	7	7
sektor prywatny - spółdzielnie	jed.gosp.	4	4	4	4	4	4	4	4
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	10	21	24	26	29	30	31	31

Tablica: Podmioty gospodarcze w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON				
Jednostki zarejestrowane w sektorach własnościowych				
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	641	664	711
sektor publiczny - ogółem	jed.gosp.	35	33	33
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawabudżetowego	jed.gosp.	32	30	30
sektor prywatny - ogółem	jed.gosp.	606	631	678
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	495	520	564
sektor prywatny - spółki handlowe	jed.gosp.	22	23	23
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	6	6	6
sektor prywatny - spółdzielnie	jed.gosp.	4	4	4
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	30	31	31

Tablica: liczba podmiotów gospodarczych w gminie w latach 1999 -2009

Ze względu na fakt, iż ze względów własnościowych możliwość rozszerzenia parku przemysłowego nie jest możliwa, istnieje konieczność intensyfikacji działań w obszarze promocji istniejącej infrastruktury.

RYNEK PRACY

Uwarunkowania rynku pracy na obszarze gminy Wojnicz są wyjątkowo dobre. Co prawda w roku 2009 liczba osób pozostających bez pracy znacznie wzrosła, ale nadal poziom bezrobocia pozostaje w granicach 6%, co w skali całej UE uważa się za wynik wzorcowy.

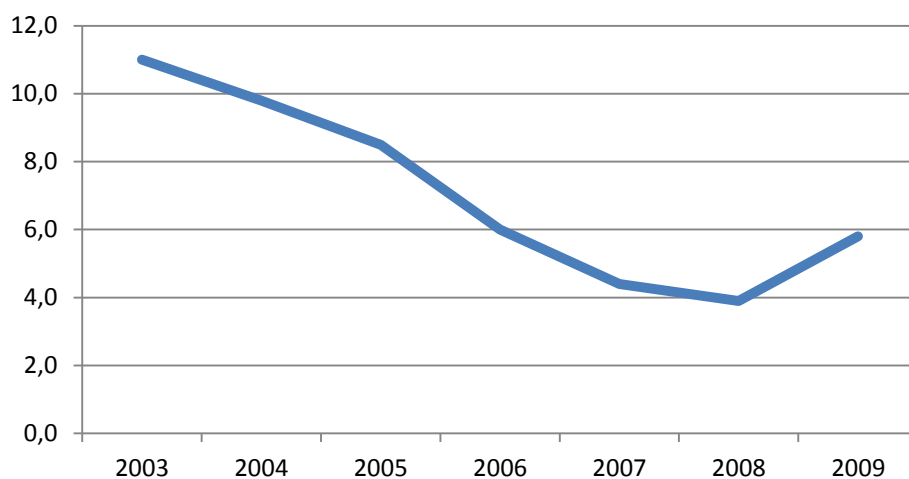
Tablica: Rynek pracy w latach 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY									
Pracujący w gminie									
ogółem	osoba	1 064	1 008	975	1 037	1 211	1 262	1 224	1 628
mężczyźni	osoba	452	456	457	522	643	714	689	994
kobiety	osoba	612	552	518	515	568	548	535	634
BEZROBOCIE									
Bezrobotni zarejestrowani w gminie									
ogółem	osoba	-	-	-	-	838	753	661	474
mężczyźni	osoba	-	-	-	-	381	351	280	148
kobiety	osoba	-	-	-	-	457	402	381	326
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczebności w wieku produkcyjnym									
ogółem	%	-	-	-	-	11,0	9,8	8,5	6,0
mężczyźni	%	-	-	-	-	9,5	8,7	6,8	3,6
kobiety	%	-	-	-	-	12,7	11,0	10,3	8,7

Tablica: Rynek pracy w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY				
Pracujący w gminie				
ogółem	osoba	1 548	1 641	1 649
mężczyźni	osoba	889	945	941
kobiety	osoba	659	696	708
BEZROBOCIE				
Bezrobotni zarejestrowani w gminie				
ogółem	osoba	348	318	475
mężczyźni	osoba	114	104	194
kobiety	osoba	234	214	281
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczebności w wieku produkcyjnym				
ogółem	%	4,4	3,9	5,8
mężczyźni	%	2,7	2,4	4,5
kobiety	%	6,2	5,5	7,3

Tablica: Procentowy poziom bezrobocia w latach 2003 - 2009

MIESZKALNICTWO

Gmina nie prowadzi aktywnej polityki mieszkaniowej. Posiadane zasoby mają charakter interwencyjny.

Tablica: Mieszkalnictwo w latach 1999-2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ZASOBY MIESZKANIOWE									
Zasoby mieszkaniowe w formie własności									
ogółem									
mieszkania	mieszk.	3 021	3 032	3 050	2 961	3 143	3 153	3 169	3 188
izby	izba	10 923	11 000	11 113	12 143	12 951	13 015	13 131	13 248
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	226 919	228 719	231 257	246 719	264 164	265 822	268 609	271 483
zasoby gmin (komunalne)									

mieszkania	mieszk.	13	13	12	49	11	11	22	22
izby	izba	44	44	40	153	39	39	67	67
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	823	823	761	2 568	737	737	1 094	1 094

Tablica: Mieszkalnictwo w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe wg form własności				
ogółem				
mieszkania	mieszk.	3 224	3 265	3 298
izby	izba	13 459	13 707	13 911
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	276 405	282 096	287 232
Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)				
mieszkania	mieszk.	25	b.d	9
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1224	b.d	573

W odniesieniu do przepisów prawa istnieje konieczność uchwalenia „wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy”.

INFRASTRUKTURA I WSPÓŁFINANSOWANIE PROJEKTÓW

Podstawowe wydatki inwestycyjne gminy przeznaczane są na infrastrukturę sieciową i drogową. W okresie od 1999 do 2009 roku, długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 23 km [36%].

W 1999 roku na obszarze gminy w praktyce kanalizacja była niedostępna [1,4km]. W okresie 1999 do 2009 roku wybudowano 21,5 km sieci kanalizacyjnej.

Przedstawione dane oznaczają, iż z sieci kanalizacyjnej w gminie korzysta jedynie 15% ludności, zaś z sieci wodociągowej 92%, co również jest wynikiem niezadowolającym.

Tablica: Infrastruktura sieciowa w latach 1999 - 2006

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE									
Wodociągi									
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	65,2	65,2	71,1	72,1	72,1	79,7	79,7	82,6
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych zbiorowego zamieszkania	szt	1 560	1 582	1 616	1 664	1 668	1 866	1 907	1 935
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	173,7	170,6	157,0	153,0	179,6	162,9	202,3	181,5
mieszkania w budynkach mieszkalnych nowo dołączonych do sieci wodociągowej	mieszk.	62	22	34	48	2	-	-	-
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	-	-	-	7 507	7 541	7 594	7 674	7 705
Kanalizacja									
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	1,4	1,4	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	18,7
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie i pod administracją gminy	km	-	1,4	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych zbiorowego zamieszkania	szt	37	37	46	46	46	46	46	46
ścieki doprowadzone	dam3	11,5	12,5	21,9	21,0	21,7	16,0	16,0	14,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	-	-	-	309	310	778	779	777

Tablica: Infrastruktura sieciowa w latach 2007-2009

	J. m.	2007	2008	2009
URZĄDZENIA SIECIOWE				
Wodociągi				
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	83,4	86,9	89,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	1 975	2 110	2 225
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dm ³	186,4	191,5	198,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2 101	2 220	2 222
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7 781	8 066	8 246
Kanalizacja				
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	22,9	22,9	22,9
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie władz administracji gminy	km	1,4	1,4	1,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	115	115	158
ścieki odprowadzone	dm ³	60,8	61,6	65,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1 028	1 016	1 120
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 028	1 016	1 120
Sieć gazowa				
długość czynnej sieci ogółem w m	m	182 349	182 715	183 363

Jednym z największych problemów gminy był fakt bardzo niewielkiej absorpcji środków UE. Na 16 gmin powiatu tarnowskiego gmina Wojnicz zajmuje 13 miejsce², a na tle województwa odległe 116 miejsce.

² Gmina Wojnicz na tle powiatu tarnowskiego, Główny Urząd Statystyczny, stat.gov.pl

ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA

Narzędziem, przy pomocy którego organ wykonawczy - Burmistrz - wykonuje swoje zadania, jest Urząd Miejski. Zadaniem Urzędu Miejskiego jest pełnienie najwyższej jakości służby publicznej oraz profesjonalna obsługa mieszkańców.

URZĄD MIEJSKI

Organizacja oraz zasady funkcjonowania Urzędu określone są w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego. Strukturę organizacyjną Urzędu, podział na komórki organizacyjne, a także nazewnictwo, symbolikę oraz podległość określa Schemat Organizacyjny Urzędu. Według stanu na koniec 2010r. w Urzędzie Miejskim zatrudnionych było 33 pracowników.

ZATRUDNIENIE W URZĘDZIE MIEJSKIM ORAZ STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA PRACOWNIKÓW

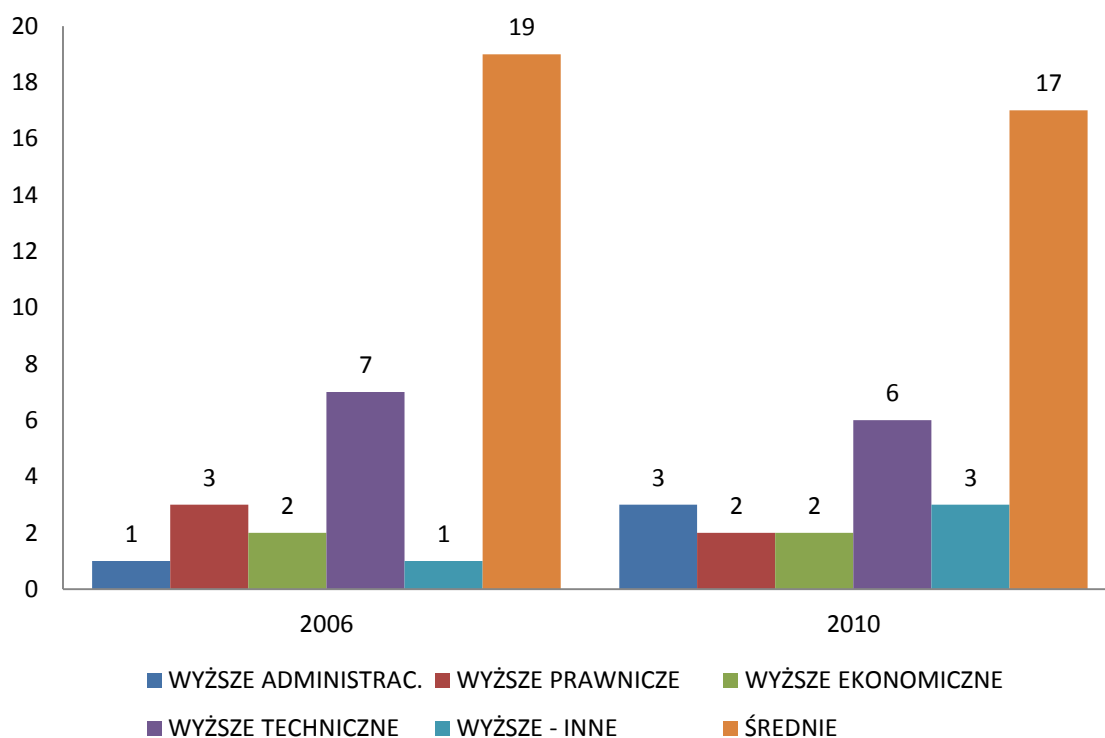
Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba pracowników nie uległa żadnej zmianie. Nieznacznej zmianie uległa natomiast struktura wykształcenia pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim.

Tablica: Pracownicy Urzędu Miejskiego wg struktury wykształcenia – stan na 31.12.2006 oraz 31.12.2010r.

RODZAJ WYKSZTAŁCENIA	2006r.		2010r.	
	LICZBA PRACOWN.	%	LICZBA PRACOWN.	%
LICZBA PRACOWNIKÓW OGÓŁEM	33	100	33	100
w tym z wykształceniem:				
WYŻSZE (ogółem), w tym:	14	42,4	16	48,5
administracyjne	1	3,0	3	9,0
prawnicze	3	9,0	2	6,0
ekonomiczne	2	6,0	2	6,0
zarządzanie i pokrewne	1	3,0	2	6,0
techniczne	7	21,4	6	18,5
inne	0	0	1	3,0
ŚREDNIE (ogółem), w tym:	19	57,6	17	51,5
w trakcie studiów wyższych	3	9,0	0	0

Powyższe dane obrazują stabilizację w liczebności etatów pracowniczych w Urzędzie Miejskim. Na uwagę zasługuje również stabilność struktury wykształcenia, co w tym przypadku nie jest szczególnie korzystne, ponieważ w aktualnym stanie zatrudnienia 51% to pracownicy ze średnim wykształceniem i na dodatek nie podwyższający tego wykształcenia do poziomu wyższego. Kierunki zmian w strukturze wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego przedstawia poniższy wykres.

Tablica: Wykształcenie pracowników Urzędu Miejskiego.

WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW URZĘDU MIEJSKIEGO

Ustawa z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych i wydane na jej podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych wprowadziły decentralizację systemu określania płac dla zatrudnionych w samorządach. Szereg kwestii związanych z wynagrodzeniami, które były regulowane w rozporządzeniach wydanych na podstawie obowiązującej do końca ub. r. ustawy z 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, zostało przekazanych do ustalenia przez poszczególnych pracodawców samorządowych.

Pracodawcami obowiązkiem opracowania Regulaminu wynagradzania pracowników samorządowych, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę:

- wymagania kwalifikacyjne,
- szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego (art. 39 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych).

W regulaminie tym **może** też określić:

- warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż jubileuszowa,
- warunki i sposób przyznawania dodatku funkcyjnego, dodatku specjalnego oraz innych dodatków (art. 39 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych).

Obowiązujące od 1 kwietnia 2009 r. nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych określa minimalne stawki wynagrodzeń dla pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (maksymalne stawki określają samorzady, uwzględniając zapisy rozporządzenia). Rozporządzenie to reguluje kwestie dotyczące wynagrodzeń wszystkich pracowników samorządowych, czyli zatrudnionych zarówno w urzędach jednostek samorządu terytorialnego (np. urzędzie

gminy, starostwie powiatowym, urzędzie marszałkowskim), jak i w samorządowych jednostkach organizacyjnych (np. szkołach, przedszkolach, gimnazjach, ośrodkach pomocy społecznej). Zgodnie z zapisami rozporządzenia, maksymalne miesięczne wynagrodzenie pracowników samorządowych, zatrudnionych na podstawie wyboru nie może przekroczyć siedmiokrotności kwoty bazowej, określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe - na podstawie przepisów ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

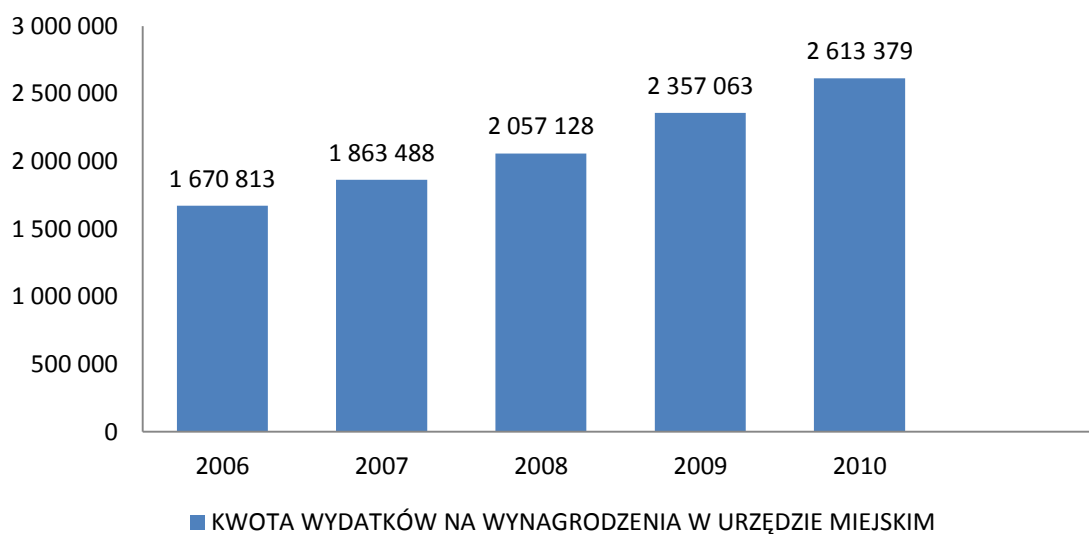
WYDATKI BUDŻETU GMINY NA DZIAŁ ADMINISTRACJA

Tablica: Poziom wydatków budżetu na administrację.

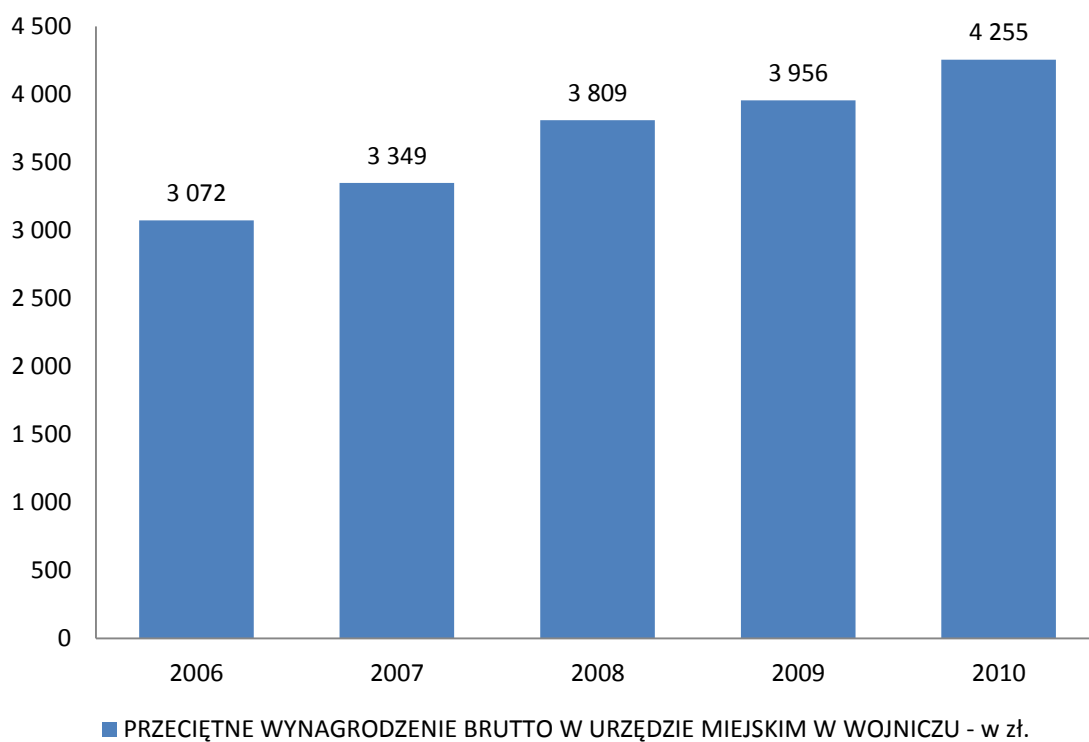
Administracja samorządowa - Urząd Miejski w latach 2006-2010							
Wyszczególnienie	Lata						
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006	
Kwota wydatków na administrację (ogółem)	2 201 682	2 456 942	2 685 633	3 160 781	3 457 582	157%	
% udział wydatków na administrację (ogółem)	7,8	9,2	8,6	8,8	9,9	2,1%	
Kwota wydatków na wynagrodzenia z pochodnymi w Urzędzie Miejskim	1 670 813	1 863 488	2 057 128	2 357 063	2 613 379	156%	
Liczba etatów w Urzędzie Miejskim	31,7	31,7	31,7	32,6	32,6	0	
Liczba wydziałów w UM	4	4	4	4	4	0	
Liczba stanowisk kierowniczych w UM (bez Burmistrza, z-cy, sekretarza, skarbnika)	5	5	5	5	5	0	
Przeciętne wynagrodzenie brutto w UM – (bez Burmistrza, z-cy, sekretarza,	3 072	3 349	3 809	3 956	4 255	138%	

Analiza wydatków budżetowych w okresie ostatnich 5 lat według poszczególnych działów budżetowych wykazała, że najwyższa dynamika wzrostu wydatków wystąpiła w dziale Administracja – 157%. Następną pozycję zajmuje Oświata i wychowanie (131%). Bardzo wysoka dynamika wzrostu występuje także w wydatkach na wynagrodzenia w Urzędzie Miejskim oraz w przeciętnych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika. Zjawisko to odzwierciedlają poniższe wykresy

Tablica: Wydatki budżetu gminy na wynagrodzenia w administracji Urzędu Miejskiego w latach 2006-2010 r.

Tablica: Przeciętne wynagrodzenie brutto w Urzędzie Miejskim w Wojniczu w latach 2006-2010

Dynamika wzrostu przeciętnych wynagrodzeń brutto w latach 2006-2010 wyniosła 138%. Aktualnie średnie wynagrodzenie brutto wynosi 4 255 zł.

WSPÓŁPRACA ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi otwiera szansę na lepsze, efektywniejsze i skuteczniejsze działania dla poprawy jakości życia mieszkańców. Rada Miejska w Wojniczu corocznie podejmuje uchwały, określające programy współpracy administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi. Uchwałą Nr III/15/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r. przyjęto „Program współpracy Gminy Wojnicz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2011”.

Celem Programu jest skuteczne działanie na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwijanie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, działającymi na terenie gminy. Jest to program wieloletni, określający stałe formy współpracy, między innymi poprzez:

- Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na ten cel.
- Pomoc gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych z innych źródeł niż budżet gminy.
- Uczestnictwo we wspólnych inicjatywach organizowanych zarówno przez Urząd Miejski, jak i organizacje pozarządowe.
- Stwarzanie udogodnień organizacjom pozarządowym w dostępie do lokali na prowadzenie działalności pożytku publicznego.
- Uczestnictwo przedstawicieli organizacji pozarządowych w zespołach o charakterze doradczym i inicjatywnym.

Program ten znacząco przyczyni się do zwiększenia efektywności aktywności społecznej w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Program stwarza równocześnie warunki do powstawania inicjatyw i wykorzystania potencjału i możliwości organizacji pozarządowych.

FINANSE

Podstawowe zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego określają:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz.1240 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2010r. Nr 80, poz. 526)

Podstawą samodzielnej polityki finansowej gmin są ich budżety. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany w formie uchwały budżetowej na rok budżetowy i stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki

Podstawowym warunkiem właściwego wykonywania przez samorząd terytorialny jego zadań jest wyposażenie go w odpowiednie środki finansowe. Źródła dochodów budżetowych określa uchwalona 13 listopada 2003 roku ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Analizy struktury źródeł dochodów oraz ich dynamiki w budżetach gminy Wojnicz dokonano w oparciu o obowiązującą sprawozdawczość statystyczną za okres lat 2006-2010.

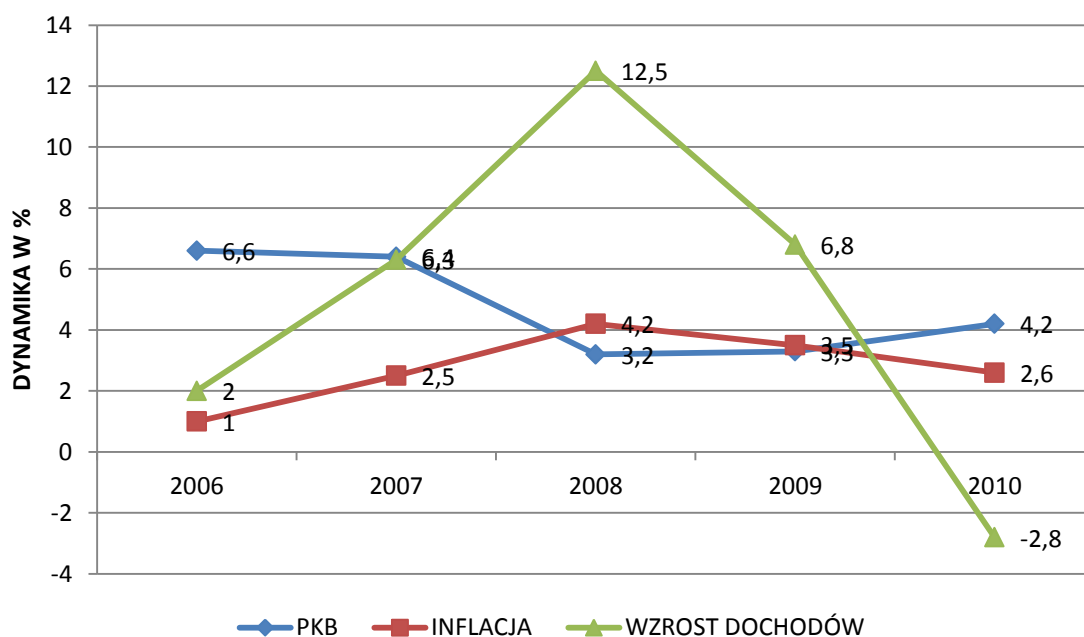
DOCHODY GMINY WOJNICZ I ICH STRUKTURA NA PRZESTRZENI LAT 2006-2010.

Tablica: Dochody ogółem gminy Wojnicz na przestrzeni lat od 2006 do 2010.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/ 2006
1	2	3	5	7	9	10
DOCHODY OGÓŁEM	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696	97,2
Wskaźnik inflacji – wykonany	1,0%	2,5%	4,2%	3,5%	2,6%	
PKB – wykonany	6,6%	6,4%	3,2%	3,3%	4,2%	

Średniorocznie na przestrzeni lat 2006 – 2010 dochody wzrastały o 5,7% przy średnim wskaźniku inflacji wynoszącym za ten okres 2,8%, a PKB 4%. **Dynamika wzrostu dochodów gminy Wojnicz jest niska. Najniższa dynamika wzrostu powinna wynosić około 7%.** Ponadto – jak zaprezentowano na poniższym wykresie – dynamika dochodów wykazuje gwałtowne załamanie tendencji wzrostowych.

Tablica: Dynamika dochodów budżetu w kontekście wskaźnika inflacji oraz PKB w latach 2006-2010

Wykres obrazuje bardzo korzystną dynamikę wzrostu dochodów budżetowych do roku 2008, natomiast począwszy od roku 2009 – przyrost dochodów zaczął obniżać się w niepokojącym tempie. Z sprawozdań statystycznych za rok 2008 i 2009 wynika znaczące zmniejszenie w tym okresie dochodów majątkowych oraz dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym.

Dokładne ustalenie przyczyn tego zjawiska i ewentualnego niebezpieczeństwa jego pogłębiania się wymaga przeprowadzenia przez Skarbnika Gminy oraz służby merytoryczne szczegółowej analizy poszczególnych źródeł dochodowych budżetu gminy Wojnicz.

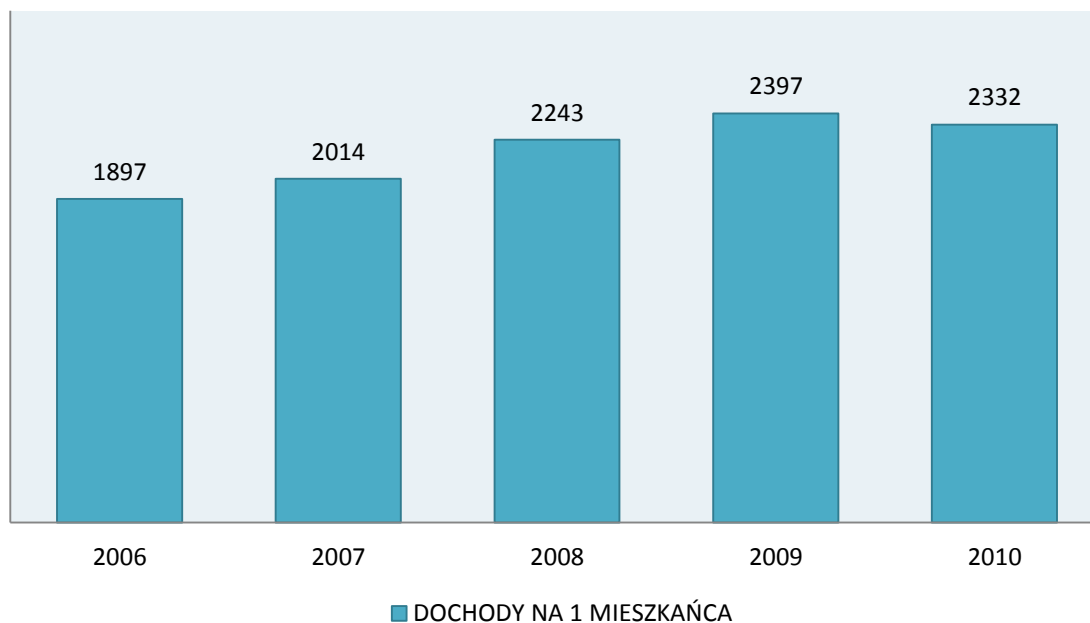
DOCHODY OGÓŁEM W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA

Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2006 wynosiły 1 897 zł, a w roku 2010 - 2 332 zł. Oznacza to, że w okresie 5 lat dochody budżetowe ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły łącznie o 435 zł. (średniorocznie o 87 zł.). Niestety w roku 2010 dochód na jednego mieszkańca w porównaniu z danymi roku 2009 uległ zmniejszeniu o 65 zł. Liczba mieszkańców zmniejszyła się w tym okresie o 20 mieszkańców. Obrazuje to poniższa tablica. Jest to bardzo ważny sygnał – by celem zapewnienia źródła pełnego pokrycia wydatków - bieżąco analizować dynamikę wpływu dochodów w roku 2011.

Tablica: Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz

Wyszczególnienie	Lata								
	2006	2007	Wsk.wzrostu 2007/2006	2008	Wsk.wzrostu 2008/2007	2009	Wsk.wzrostu 2009/2008	2010	Wsk.wzrostu 2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOCHODY OGÓŁEM	24 684 736	26 238 700		29 509 446		31 521 211		30 630 696	
Liczba mieszkańców	13 015	13 031	100,1	13 156	101,0	13 153	100,0	13 133	99,8
Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca	1 897	2 014	106,2	2 243	111,4	2 397	106,8	2 332	97,3

Tablica: Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz

STRUKTURA DOCHODÓW

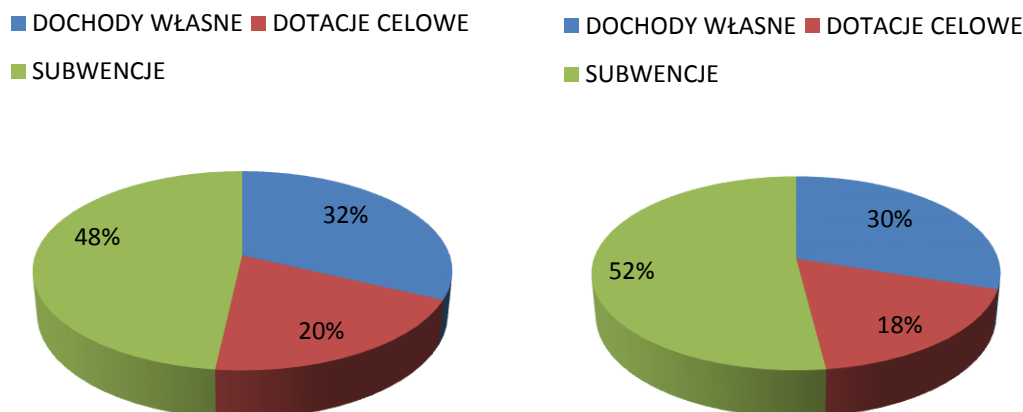
Obowiązujące ustawodawstwo dzieli ogół dochodów budżetowych na trzy podstawowe grupy dochodów, a mianowicie dochody własne, subwencje oraz dotacje celowe. Stosując ten klucz podziału, dokonano analizy dochodów budżetu gminy Wojnicz, ujmując w poniższej tabeli strukturę dochodów budżetowych według wg tych grup oraz określono dynamikę wzrostu tych źródeł na przestrzeni lat 2006-2010.

Tablica: Struktura dochodów budżetowych gminy Wojnicz w latach 2006-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696	124,1
I. DOCHODY WŁASNE w tym:	7 878 096	8 373 098	10 291 537	10 782 910	9 314 227	118,2
udziały w podatkach (PIT, CIT)	2 181 516	2 910 182	3 545 823	3 568 035	3 566 528	163,5
podatki lokalne	2 738 753	3 445 821	3 249 873	3 654 000	3 808 891	139,1
opłaty lokalne	268 735	237 337	295 951	302 805	332 368	123,7
dochody z majątku	1 676 311	428 063	2 081 308	842 134	347 020	- 79,3
dotacje rozwojowe	X	X	X	88 642	118 402	X
środki unijne i zewnętrzne	426 443	1 052 717	578 599	1 741 380	193 001	- 54,7
Pozostałe dochody	586 338	298 978	539 983	585 914	948 027	161,7
II. SUBWENCJE, w tym:	11 988 811	12 945 642	14 784 653	16 066 841	16 291 539	135,9
III. DOTACJE	4 817 829	4 919 960	4 433 256	4 671 460	5 024 930	104,3

W analizowanym okresie budżet gminy Wojnicz uzyskiwał najwyższe dochody w ramach subwencji z budżetu Państwa. Natomiast w grupie dochodów własnych najwyższe dochody budżetowe pochodziły z udziałów w podatku dochodowym (PIT i CIT). Począwszy od roku 2009, wysokie wpływy przynosiły także podatki i opłaty lokalne. Natomiast zdecydowanie zmniejszyły się dochody z majątku i aktualnie – w stosunku do roku 2006 – wykazują spadek aż o 79%. Poniższy wykres obrazuje, że na przestrzeni ostatnich 5 lat w strukturze dochodów nie zaszły większe zmiany.

Tablica: Struktura dochodów budżetowych gminy Wojnicz w roku 2006 i 2010

Aktualnie najwyższy procentowy udział w strukturze dochodów w roku 2010 stanowią subwencje - aż 52%. Dochody własne to 30% oraz dotacje celowe - 18,1%.

Najniższa dynamika wzrostu dotyczy grupy dochodów własnych. W związku z tym, została przeprowadzona analiza głównych tytułów dochodowych, które zaliczane są do tej grupy dochodów. Analiza dotyczy podatku od nieruchomości, udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych. Dochody tych źródeł i ich dynamika przedstawiona została w poniższej tabelicy.

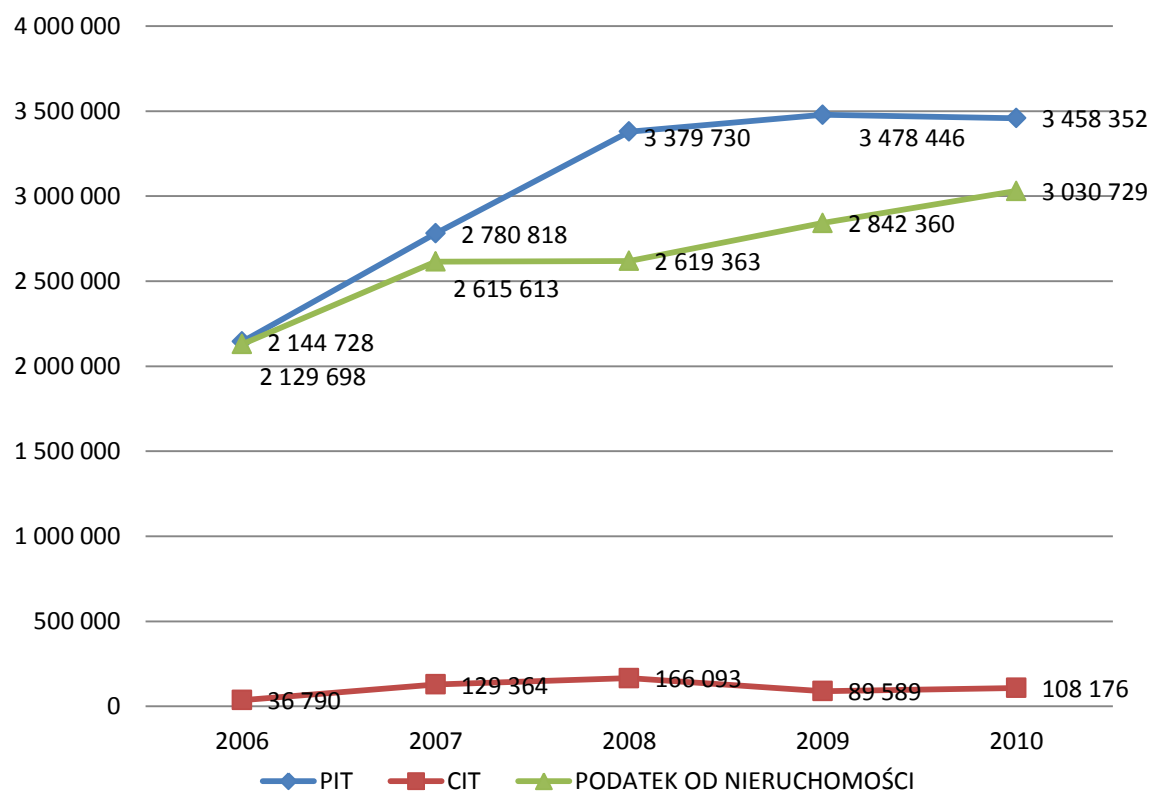
Tablica: Dynamika wzrostu dochodów własnych w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	Lata								
	2006	2007	Wsk.wzrostu 2007/2006	2008	Wsk.wzrostu 2008/2007	2009	Wsk.wzrostu 2009/2008	2010	Wsk.wzrostu 2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOCHODY WŁASNE	7 878 096	8 373 098	106,3	10 291 537	122,9	9 747 532	94,7	9 233 493	94,7
w tym:									
Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	2 144 726	2 780 818	129,7	3 379 730	121,5	3 478 446	102,9	3 458 352	99,4
Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	36 790	129 364	351,6	166 093	128,4	89 589	53,9	108 176	120,7
Podatek od nieruchomości	2 129 698	2 615 613	122,8	2 619 363	100,1	2 842 360	108,5	3 030 729	106,6

Negatywny wpływ na grupę dochodów własnych miał spadek dochodów z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób prawnych. Udziały w podatkach dochodowych wykazują na przestrzeni lat 2009 – 2010 znacznie niższą dynamikę wzrostu w porównaniu do poprzednich okresów. Jest to wynik spowolnienia gospodarczego oraz skutek ustawowego obniżenia stawek w podatku dochodowym (dochody z PIT).

Stabilny wzrost na przestrzeni lat 2008-2010 wykazują natomiast dochody z tytułu podatku od nieruchomości.

Tablica: Dynamika wzrostu wpływów w dochodach własnych budżetu gminy Wojnicz w latach 2006-2010

Decydujący wpływ na trend wpływów w tym podatku mają zastosowane przez gminę stawki podatkowe oraz baza podatkowa. Analiza uchwał Rady Miejskiej, określających stawki podatkowe potwierdza prowadzenie przez władze samorządowe bardzo stabilnej i przyjaznej w skutkach obciążenia podatkowego dla mieszkańców gminy dla polityki podatkowej.

Tablica: Wybrane stawki podatkowe w podatku od nieruchomości (od m²)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2010
Grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	0,44	0,46	0,48
Pozostałe grunty	0,07	0,08	0,09
Budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	12,36	13,0	13,50
Budynki mieszkalne	0,29	0,30	0,31

Z analizy przypisów bieżących podatku od nieruchomości od osób prawnych w poszczególnych latach analizowanego okresu wynika, że przypis ten na przestrzeni lat 2006-2010 średniorocznie wzrastał o 5,2% tj. poniżej średniej wzrostu maksymalnych ustawowych stawek podatkowych. Wyjątek stanowi przypis dokonany w roku 2007, który w porównaniu do roku 2006 wzrósł o 23,7%. Przypis podatku dokonany na rok 2010 w porównaniu do roku 2009 wykazuje wzrost o 7,1%, czyli nieco powyżej wzrostu stawek podatkowych.

Tablica: Zobowiązania w podatku od nieruchomości.

Wyszczególnienie	Lata :			
	2006	2007	2009	2011
Kwota zobowiązań ogółem	2 208 799	2 643 811	2 914 589	3 169 442
Osoby prawne	1 739 856	2 152 581	2 343 370	2 494 139
Osoby fizyczne	468 942	491 230	571 219	675 303
Dynamika /kwota ogółem/		119,7	110,2	108,7

Windykacja podatku od nieruchomości od osób prawnych kształtuje się na korzystnym poziomie. Najwyższy wskaźnik windykacji osiągnięto w roku 2007, kiedy wyniósł on 99,7%. Za rok 2010 wskaźnik ten wyniósł 96,9%. Niemniej jednak, na koniec roku 2010 należności dla budżetu wynosiły ponad 3 mln zł.

Przypis podatku od nieruchomości od osób fizycznych w roku 2010 wyniósł 625 319,42 zł i został wykonany w kwocie 596 939,24 zł, tj. w 95,5%. Średni wskaźnik windykacji podatku od nieruchomości od osób fizycznych na przestrzeni lat 2006-2010 był niższy niż w odniesieniu do osób prawnych i wyniósł 95,9%.

DOCHODY MAJĄTKOWE

Do grupy dochodów majątkowych zalicza się dochody, pozyskiwane z posiadanego majątku oraz środki pozyskiwane na inwestycje, co obrazuje poniższa tabela.

Tablica: Struktura i dynamika dochodów majątkowych w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	Lata								
	2006	2007	Wsk.wzrostu 2007/2006	2008	Wsk.wzrostu 2008/2007	2009	Wsk.wzrostu 2009/2008	2010	Wsk.wzrostu 2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOCHODY MAJĄTKOWE	2 529 197	1 379 160	54,5	2 081 308	150,9	2 583 514	124,1	540 929	20,9
w tym:									
Wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	1 676 311	426 260	25,4	2 071 050		842 134	40,7	347 020	41,2
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych		1 803		10 258	485,9			908	
Środki pozyskane na inwestycje	852 886	951 097	111,5		568,9	1 741 380		193 001	11,1

Dane zawarte w tabeli wykazują, że majątkowe dochody budżetowe w analizowanym okresie wykazywały generalnie niską dynamikę przyrostu. Największy ich spadek wystąpił jednak w roku 2010. Charakterystyczny w tym przypadku jest również najwyższy udział – zarówno kwotowy, jak i procentowy – wpływów z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa wieczystego użytkowania. Dochody te wykazywały równocześnie najwyższą dynamikę wzrostu, tj. ponad 41%.

DOCHODY W PODZIALE NA BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE

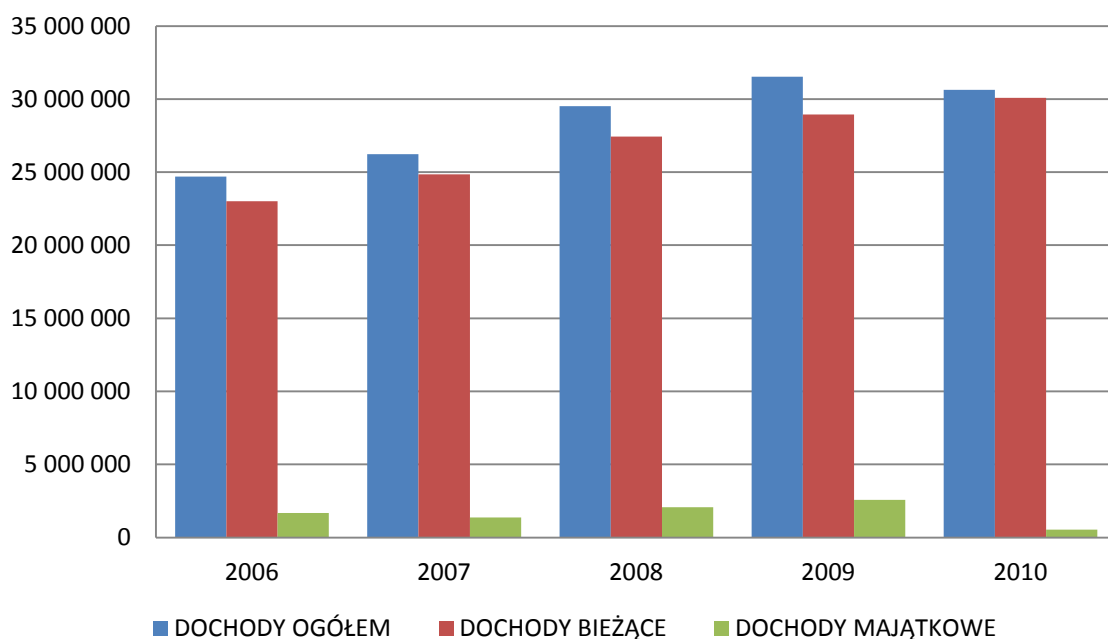
Aktualnie obowiązująca ustawa o finansach publicznych wprowadziła podział dochodów na bieżące i majątkowe, wskazując jednocześnie, jakie źródła dochodów zalicza się do tych grup.

Tablica: Podział dochodów ogółem na dochody bieżące i dochody majątkowe

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2009
	2006	2007	2008	2009	2010	
DOCHODY OGÓŁEM	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696	97,2
w tym:						
DOCHODY BIEŻĄCE	22 581 982	24 757 920	26 849 539	28 937 697	30 089 767	104,0
Wskaźnik wzrostu		109,6	108,4	107,8	104,0	
DOCHODY MAJĄTKOWE	2 102 754	1 480 780	2 659 907	2 583 514	540 929	20,9
Wskaźnik wzrostu		70,4	179,6	97,1	20,9	

Jak wynika z powyższych danych statystycznych, dochody ogółem budżetu gminy Wojnicz na przestrzeni ostatnich 5 lat nie wykazały wyraźnej, znaczącej dynamiki wzrostu. Wprawdzie w okresie 2006-2009 średnioroczny przyrost dochodów mieścił się w przedziale 8-11%, jednakże w ostatnim okresie, tj. 2009-2010 dochody ogółem spadły o 3%. Miały na to wpływ przede wszystkim dochody majątkowe, które wykazały spadek prawie o 80%, ale także dochody bieżące, których dynamika wynosiła tylko 104%.

Tablica: Dynamika dochodów ogółem, bieżących i majątkowych w latach 2006-2010

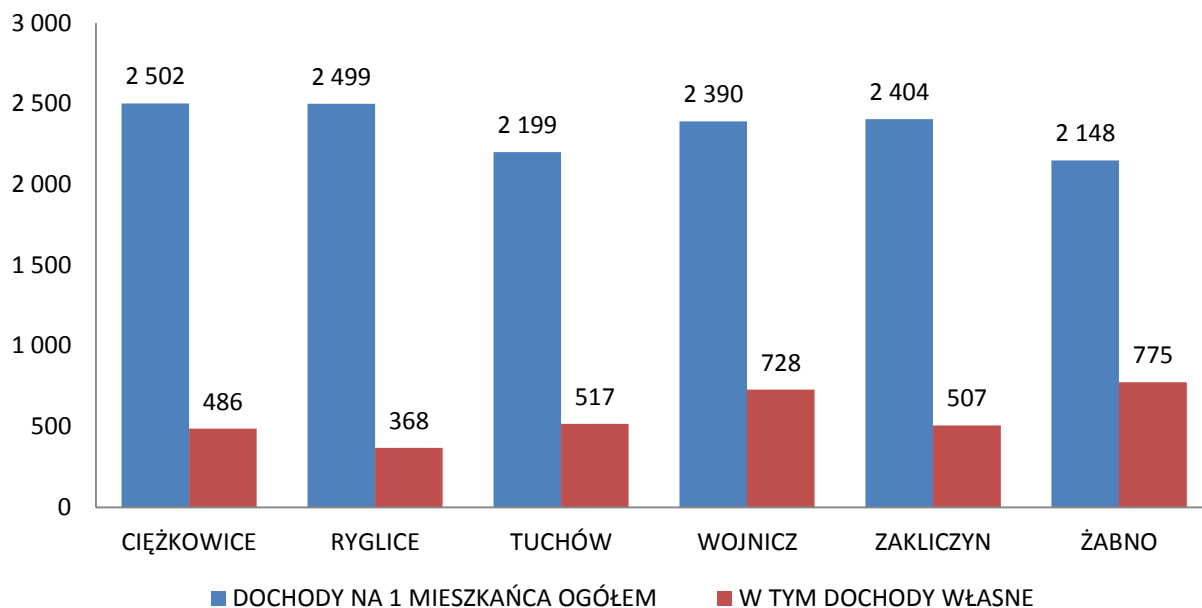
Analiza dynamiki dochodów budżetu gminy Wojnicz nie wykazuje optymistycznych trendów wzrostowych, co automatycznie wywiera negatywny wpływ na granice możliwości zwiększania wydatków budżetowych – zarówno na realizację zadań bieżących, jak i inwestycyjnych.

Dla pełniejszego obrazu sytuacji budżetu gminy dokonano również analizy tego zjawiska w skali powiatu tarnowskiego, miast i gmin tego powiatu oraz samorządów sąsiadujących z Wojniczem. Analizę oparto na danych statystycznych dostępnych na stronie www.stat.gov.pl

Tablica: Dochody budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca w miasto-gminach powiatu tarnowskiego oraz gminach sąsiadujących z gminą Wojnicz wg stanu na 31.12.2009r.(w zł.)

MIASTO, GMINA	DOCHODY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA	
	OGÓŁEM	W TYM DOCHODY WŁASNE
WOJNICZ	2 390	728
CIĘŻKOWICE	2 502	486
RADŁÓW	2 135	594
RYGLICE	2 499	368
TUCHÓW	2 199	517
ZAKLICZYN	2 404	507
ŻABNO	2 148	775
GROMNIK	2 702	357
SZERZYNY	2 371	745
WIERZCHOSŁAWICE	2 175	756
WIETRZYCHOWICE	2 319	404
TARNÓW (gmina)	2 384	1 026

Tablica: Dochody budżetu gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca – na tle gmin powiatu tarnowskiego w roku 2009.

Dopełnieniem oceny sytuacji dochodowej gminy Wojnicz na tle podobnych uwarunkowań miast-gmin powiatu tarnowskiego jest analiza struktury źródeł dochodów budżetowych w poszczególnych miasto-gminach w roku 2009.

Wyniki tej analizy przedstawia poniższe zestawienie.

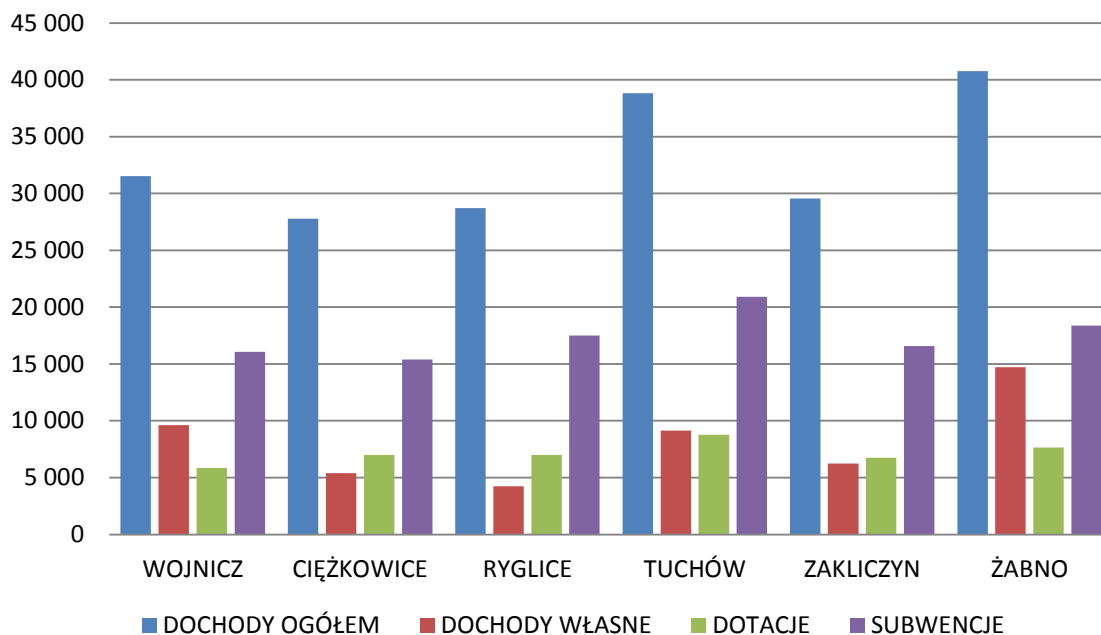
Tablica: Struktura dochodów ogółem – w tys. zł. w miasto-gminach powiatu tarnowskiego w roku 2009

MIASTO GMINA	DOCHODY OGÓŁEM	W TYM:					
		WŁASNE		DOTACJE		SUBWENCJE	
		Razem	Udziały	Razem	Celowe	Razem	Oświata
WOJNICZ	31 521	9 607	3 568	5 847	5 758	16 066	11 072
CIĘŻKOWICE	27 786	5 392	2 080	6 990	6 898	15 404	9 090
RYGLICE	28 723	4 232	1 658	6 989	6 793	17 503	9 496
TUCHÓW	38 828	9 134	3 790	8 786	8 526	20 908	12 599
ZAKLICZYN	29 553	6 237	2 106	6 732	6 644	16 584	9 016
ŻABNO	40 750	14 708	7 545	7 658	7 564	18 384	13 336

Dane zawarte w powyższej tabeli mogą posłużyć Urzędowi Miejskiemu do wielu ciekawych wewnętrznych analiz – zarówno w zakresie wysokości dochodów ogółem, jak i ich struktury, a nawet do perspektywicznych wyliczeń o ile należałoby zwiększyć liczbę miejsc pracy dla mieszkańców gminy Wojnicz, aby zwiększeniu o określoną kwotę uległy przykładowo udziały w podatku dochodowym. Przykładowo, aktualnie udziały w podatku dochodowym stanowią 10% dochodów ogółem, w Zakliczynie – 7% , a np. w Mieście Gminie Żabno jest to aż 18%. Jest to więc cenna informacja wyjściowa, którą należy wykorzystać w dalszych analizach wewnętrznych Urzędu Miejskiego.

Obrazowe przedstawienie powyższych danych przedstawia poniższy wykres.

Tablica: Porównanie dochodów budżetowych i ich struktury w miasto-gminach powiatu tarnowskiego w roku 2009

Szczegółowa analiza całej strony dochodowej budżetu gminy jest nieodzownym elementem realizacji nadzoru nad prawidłową realizacją ustawowych zadań samorządowych. Wynika to oczywiście z faktu, że to właśnie wielkość dochodów budżetowych decyduje o możliwościach tworzenia warunków do dalszego rozwoju gminy oraz zapewnienia jego mieszkańcom poczucia szeroko pojętego bezpieczeństwa i komfortu życia w tej gminie.

Wydatki ogółem z uwzględnieniem podziału na wydatki bieżące i wydatki majątkowe oraz wskaźniki ich wzrostu w latach 2006-2010

Tablica: Wydatki budżetowe na przestrzeni lat 2006-2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA					
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006
WYDATKI OGÓŁEM	28 356 509	26 238 670	30 979 366	35 580 977	34 876 742	123,0
Wskaźnik wzrostu		92,5	118,1	114,9	98	
w tym:						
WYDATKI BIEŻĄCE	21 451 200	23 440 226	25 459 144	29 718 381	31 155 304	145,2
Wskaźnik wzrostu		109,3	108,6	116,7	104,8	
WYDATKI MAJĄTKOWE	6 656 443	3 066 724	5 520 222	5 862 596	3 721 438	55,9
Wskaźnik wzrostu		46,1	180,0	106,2	63,5	
Wskaźnik inflacji	1,05	2,5%	4,2%	3,5%	2,6%	260,0
PKB	6,6%	6,4%	3,2%	3,3%	4,2%	63,6

Wydatki ogółem na przestrzeni analizowanego okresu wzrastały średniorocznie o 5,9%. Należy zauważyć, że stosownie do wskaźników inflacji oraz PKB w tych latach - prorozwojowy wzrost wydatków w analizowanym okresie powinien wynosić średniorocznie około 7%. Najwyższy kwotowy i procentowy wzrost dotyczy lat 2008 i 2009 (jest to 14 i 18%). Natomiast wydatki ogółem na koniec roku 2010 osiągnęły tylko poziom 34 876 742 zł i wykazały spadek w porównaniu z rokiem 2009 o kwotę 704 235 zł.

Na wydatki ogółem składają się wydatki bieżące i majątkowe.

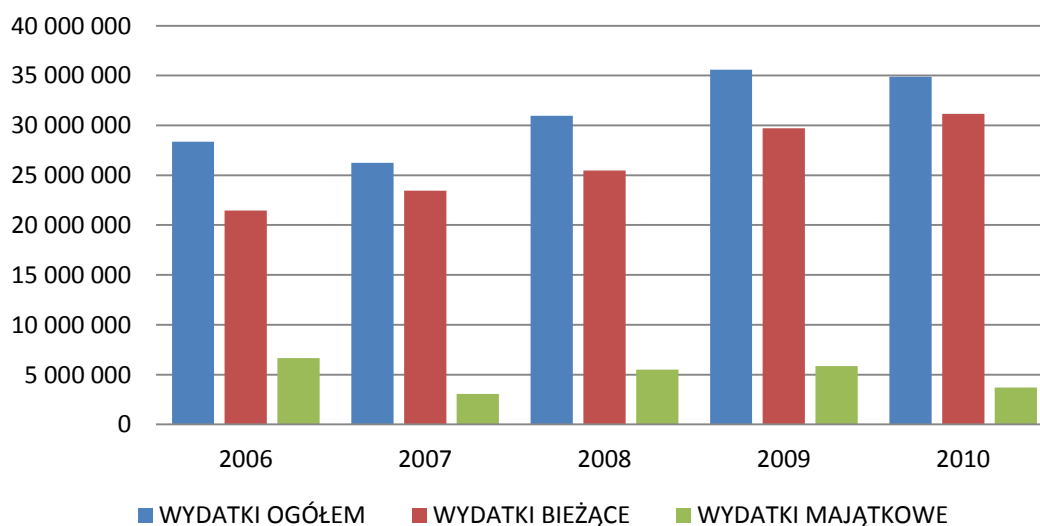
Wydatki bieżące na koniec 2010 roku zamykają się kwotą 31 155 304 zł i są w porównaniu do roku 2009 wyższe o 1 436 923 zł tj. 4,8%. Średni wskaźnik wzrostu wydatków bieżących na przestrzeni lat 2006-2010 wynosi 9,9%. Wykonanie roku 2010 wykazuje niższą dynamikę wzrostu w porównaniu ze średnią analizowanego okresu.

Wydatki majątkowe na koniec 2010 roku zamykają się wyjątkowo niską w stosunku do całego analizowanego okresu kwotą 3 721 438 zł. W porównaniu do roku 2009 wykazują spadek aż o 2 141 158 zł tj. o 63,4 %. Wydatki majątkowe roku 2010 są (wyłączając z analizy rok 2007) najniższe w tym okresie.

W zestawieniu z rosnącymi potrzebami społecznymi, a przede wszystkim rozwojowymi gminy jest to zjawisko bardzo negatywne i wymaga rozważenia przez obecne władze gminy przeprowadzenia w tym zakresie głębszych analiz przyczynowych.

Dynamikę poszczególnych rodzajów wydatków budżetowych – z wyodrębnieniem nakładów inwestycyjnych w gminie - przedstawia poniższy wykres.

Tablica: Dynamika wydatków budżetowych w gminie Wojnicz w latach 2006-2010

Zarówno z danych tabelarycznych, jak i z powyższego wykresu wyraźnie wynika stały i dynamiczny wzrost wydatków bieżących. Średniorocznie wynosi on prawie 10%, a w okresie ostatnich 5 lat - o 45%. **Natomiast wydatki inwestycyjne w tym samym okresie zmalały aż o 44%.**

Zjawisko to jest szczególnie niekorzystne dla rozwoju gminy. Wymaga więc pilnego rozważenia konieczności odwrócenia tych relacji, a przynajmniej złagodzenia tych dysproporcji.

WYDATKI W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA

Z analizy sprawozdań budżetowych gminy wynika, że poniesione przez samorząd w latach 2006-2010 wydatki ogółem – w przeliczeniu na jednego mieszkańca – wzrosły ogółem o 21,9%. Najwyższe wydatki na jednego mieszkańca przeznaczono w roku 2009; była to kwota 2 705 zł. Natomiast w roku 2010 – 2 656 zł. co oznacza spadek prawie o 2%.

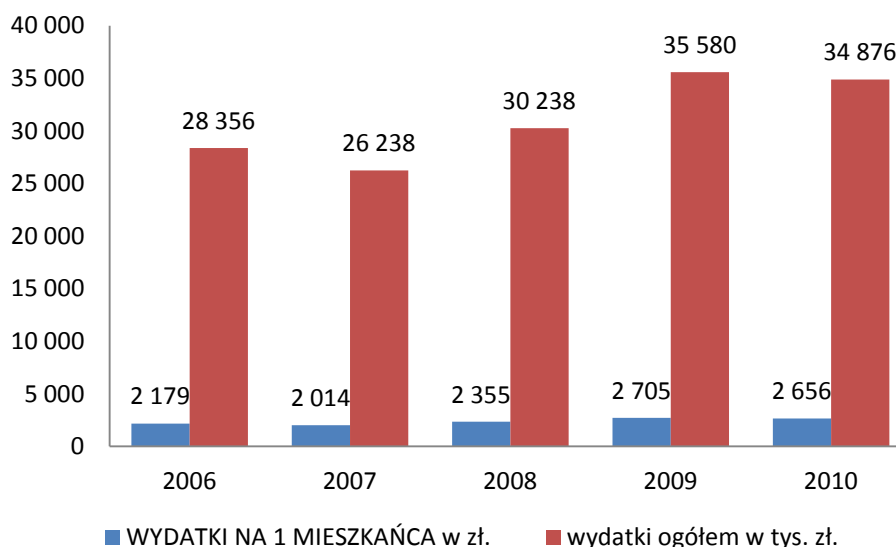
Charakterystycznym elementem dynamiki ponoszonych wydatków ogółem w tym okresie jest brak stabilnych trendów wzrostowych. Gwałtowne wzrosty wydatków przeplatują się z równie gwałtownymi spadkami wydatków w poszczególnych latach. Dotyczy to zarówno kwot wydatków ogółem, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Obrazują to poniższe zestawienie i wykres.

a) wydatki ogółem na 1 mieszkańca

Tablica: Przeliczenie wydatków budżetowych ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
WYDATKI OGÓŁEM	28 356 509	26 238 670	30 979 366	35 580 977	34 876 742	123,0
Liczba mieszkańców	13 015	13 031	13 156	13 153	13 133	100,9
Wskaźnik wzrostu		100,1	101,0	100,0	99,8	
Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca	2 179	2 014	2 355	2 705	2 656	121,9
Wskaźnik wzrostu		92,4	108,1	114,9	98,2	

Tablica: Wydatki ogółem gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca

b) wydatki bieżące na 1 mieszkańca

Tablica: Wydatki bieżące gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca

WYDATKI BIEŻĄCE przypadające na jednego mieszkańca						
Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
WYDATKI BIEŻĄCE	21 451 200	23 440 226	25 459 144	29 718 381	31 155 304	145,2
Liczba mieszkańców	13 015	13 031	13 156	13 153	13 133	100,9
Wskaźnik wzrostu		100,1	108,6	116,7	104,8	
Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca	1 648	1 799	1 935	2 259	2 372	143,9
Wskaźnik wzrostu		109,1	107,5	116,7	105,0	

Najwyższe wydatki bieżące w latach 2006-2010 na 1 mieszkańca poniesiono w roku 2010. Była to kwota 2 372 zł. Na przestrzeni omawianego okresu wydatki te wzrosły z kwoty 1 648 zł. w roku 2006, do kwoty 2 372 zł. W roku 2010 prawie o 44%, a w liczbach bezwzględnych - o 724 zł.

Jest to wzrost bardzo wysoki. Zachodzi pytanie, jak ocenić to zjawisko. Generalnie oczywistym jest fakt, że tak wysoki wzrost wydatków bieżących, ponoszonych przez samorząd w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest zjawiskiem bardzo korzystnym. Oczywistym jest równocześnie fakt, że wydatki bieżące mają charakter konsumpcyjny. Ostateczna i jednoznaczna ocena tej sytuacji powinna więc być powiązana z analizą dynamiki wzrostu wydatków inwestycyjnych, ponoszonych przez samorząd na 1 mieszkańca. To te wydatki decydują bowiem o rozwoju społeczno-gospodarczym gminy i jej mieszkańców. Tak więc to dynamika tych wydatków powinna być wyższa od dynamiki wydatków bieżących. Wyniki analizy wydatków majątkowych Gminy Wojnicz przedstawiono poniżej.

Danych tam zawartych niestety nie można ocenić pozytywnie. Poziom wydatków majątkowych – w przeliczeniu na 1 mieszkańca – spadł z kwoty 511 zł w roku 2006 do kwoty 283 zł w roku 2010. **Jest to spadek aż o 44,6%. Łatwo więc zauważyć, że wzrost wydatków bieżących nastąpił niestety kosztem inwestowania w rozwój gminy.**

Analiza wydatków bieżących poniesionych przykładowo w roku 2009 (dostępne dane na stronie www.stat.gov.pl) na 1 mieszkańca przez samorządy miasto-gmin powiatu tarnowskiego wykazuje, że **Wojnicz poniósł najwyższe wydatki bieżące na 1 mieszkańca spośród wszystkich gmin tego powiatu.**

Najniższe wydatki bieżące poniosło miasto gmina Żabno (2 236 zł.). Podkreślić tu równocześnie należy, że właśnie Żabno poniosło najwyższe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca, a więc najwięcej swojego budżetu Żabno zainwestowało w rozwój gminy.

c) wydatki majątkowe na 1 mieszkańca

Tablica: Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
1	2	3	5	7	9	10
WYDATKI MAJĄTKOWE	6 656 443	3 066 724	5 520 222	5 862 596	3 721 438	55,9
Liczba mieszkańców	13 015	13 031	13 156	13 153	13 133	100,9
Wskaźnik wzrostu		100	101	100	99,8	

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca	511	235	420	446	283	55,4
Wskaźnik wzrostu		46,0	178,3	106,2	63,6	

Poniesione na jednego mieszkańca wydatki majątkowe w roku 2010 to kwota 283 zł. Wydatki majątkowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca są (wyłączając z analizy rok 2007) najniższe w omawianym okresie. Podobnie kształtują się ogólne wskaźniki wydatków majątkowych w kwotach globalnych, poniesione w poszczególnych latach. Porównując wydatki majątkowe roku 2010, wynoszące 3 721 438 zł. należy zauważyć, że są one również niższe od wydatków majątkowych roku 2006 - o 44% , a w liczbach bezwzględnych - niższe o 2 935 tys. zł. Jest to bardzo drastyczne zmniejszenie wydatków na inwestycje gminy Wojnicz, co nieuchronnie musiało się odbić na spowolnieniu rozwoju gminy.

STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY WOJNICZ

Analizę struktury wydatków przeprowadzono na wybranych działach, które wykazują najwyższy kwotowy udział w wydatkach ogółem.

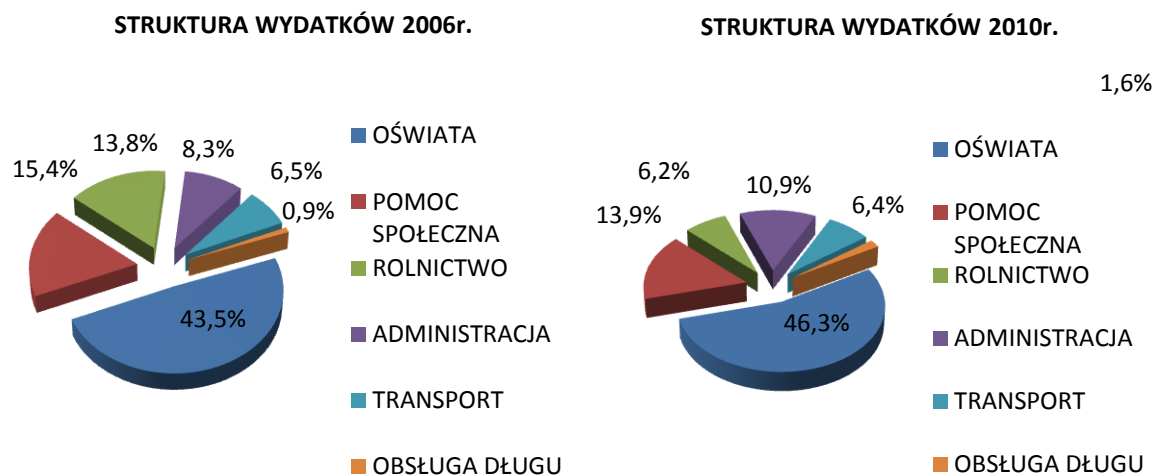
Tablica: Struktura wydatków budżetu gminy Wojnicz w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	Lata									
	2006	struk tura	2007	struk tura	2008	struk tura	2009	struk tura	2010	strukt ura
WYDATKI OGÓŁEM	28 356 509	100	26 238 670	100	30 979 366	100	35 580 977	100	34 876 742	100
Oświata i wychowanie	12 336 411	43,5	11 978 910	45,7	14 064 157	45,4	15 205 552	42,7	16 156 872	46,3
Pomoc społeczna	4 376 961	15,4	4 556 364	17,4	4 396 376	14,2	4 471 725	12,6	4 857 782	13,9
Rolnictwo i łowiectwo	3 910 447	13,8	2 279 471	8,7	983 052	3,2	1 390 285	3,9	2 160 768	6,2
Administracja publiczna	2 347 516	8,3	2 638 711	10,1	2 928 930	9,5	3 411 437	9,6	3 784 886	10,9
Transport i łączność	1 839 771	6,5	1 369 234	5,2	3 087 976	10,0	5 491 578	15,4	2 241 354	6,4
Obsługa długu	255 411	0,9	273 669	1,0	391 588	1,3	386 111	1,1	559 930	1,6

Najwyższy kwotowy i procentowy udział w strukturze wydatków ogółem stanowią wydatki, ponoszone na oświatę i wychowanie, drugie w kolejności są wydatki ponoszone na opiekę społeczną, a następnie wydatki ponoszone na administrację publiczną oraz transport i łączność. W roku 2010 na oświatę i wychowanie przeznaczono 46,3 % wydatków ogółem, na pomoc społeczną 13,9%, na administrację publiczną 10,9 %, na drogi 6,4%

Na przestrzeni lat 2006 -2010 struktura wydatków ulegała niewielkim zmianom, jednak najwyższy kwotowy udział tych wydatków zajmowała stale oświata i wychowanie. Obrazuje to poniższy wykres.

Tablica: Struktura wydatków budżetu gminy Wojnicz w roku 2006 oraz 2010.

Powyższe wykresy plastycznie wykazują, że w okresie ostatnich 5 lat wzrosły procentowe udziały wydatków bieżących w całym budżecie na:

- Oświatę i wychowanie - z 44% do 46,3%
- Administrację - z 8,3% do prawie 11%
- Obsługę długu (odsetki od kredytów) - z 0,9% do 1,6% wszystkich wydatków budżetu

Natomiast zmalały udziały w strukturze wydatków bieżących na :

- Pomoc społeczną - z 15,4% do 13,9%
- Rolnictwo - z 13,8% do 6,2%

Na nie zmienionym poziomie pozostały w strukturze wydatki na drogownictwo (6,5% - 6,4%).

DYNAMIKA WYDATKÓW

Tablica: Dynamika ponoszonych wydatków zajmujących najwyższy kwotowy udział w wydatkach ogółem.

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
WYDATKI OGÓŁEM	28 356 509	26 238 670	30 979 366	35 580 977	34 876 742	123,0
z tego:						
Oświata i wychowanie	12 336 411	11 978 910	14 064 157	15 205 552	16 156 870	131,0
Wskaźnik wzrostu		97,1	117,4	108,1	106,3	
Pomoc społeczna	4 376 961	4 556 364	4 396 376	4 471 725	4 857 782	111,0
Wskaźnik wzrostu		104,1	96,5	101,7	108,6	
Rolnictwo i łowiectwo	3 910 447	2 279 471	983 052	1 390 285	2 160 768	55,3
Wskaźnik wzrostu		58,3	43,1	141,4	155,4	
Administracja publiczna	2 347 516	2 638 711	2 928 930	3 411 437	3 784 886	161,2
Wskaźnik wzrostu		112,4	111,0	116,5	110,9	
Transport i łączność	1 839 771	1 369 234	3 087 976	5 491 578	2 241 354	121,8

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
Wskaźnik wzrostu		74,4	225,5	177,8	40,8	
Obsługa długu	255 411	273 669	391 588	386 111	559 930	219,2
Wskaźnik wzrostu		107,1	143,1	98,6	145,0	

Najwyższe wskaźniki procentowego wzrostu wydatków roku 2010 w stosunku do roku 2006 wykazują wydatki ponoszone na:

- Obsługę długu (odsetki od kredytów) - 219,2%
- Administrację - 161,2%
- Oświatę i wychowanie - 131,0%

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU REALIZOWANYCH WYDATKÓW

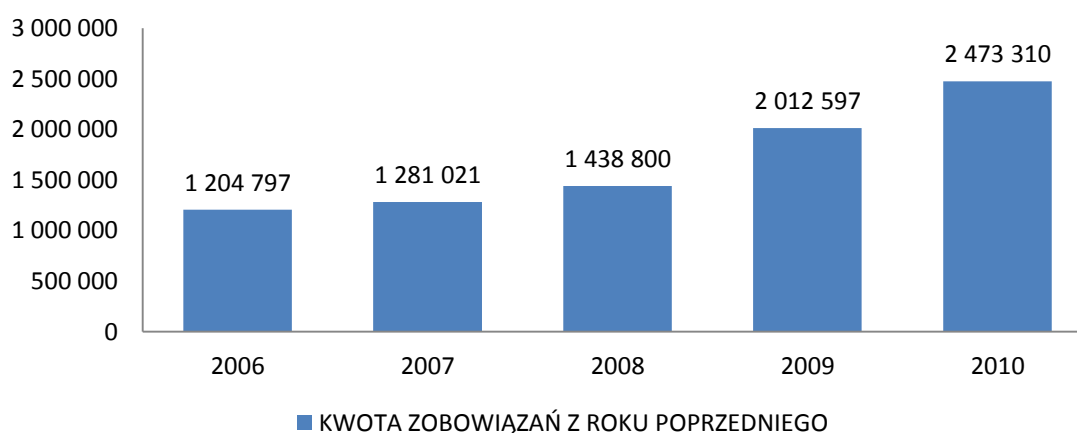
Niepokojącym zjawiskiem, towarzyszącym realizowanym wydatkom danego roku są zobowiązania, które obciążają budżet roku kolejnego. Analiza dokumentów gminy Wojnicz wskazuje na rosnące zobowiązania danego roku, które musi sfinansować budżet roku następnego.

W zestawieniu tabelarycznym przedstawiono, jak kształtowały się wyżej opisane zobowiązania.

Tablica: Zobowiązania z tytułu niezrealizowanych wydatków w danym roku obciążające budżet roku następnego

Wyszczególnienie	Lata					Wsk.wzrostu 2010/2006
	2006	2007	2008	2009	2010	
Wydatki ogółem	28 356 509	26 238 670	30 979 366	35 580 977	34 876 742	
Zobowiązania z tytułu niezrealizowanych wydatków	1 204 797	1 281 021	1 438 800	2 012 597	2 473 310	205
Wskaźnik wzrostu		106,3	112,3	139,9	122,9	
Udział zobowiązań w wydatkach	4,2	4,9	4,6	5,7	7,1	

Tablica: Kwota zobowiązań z roku ubiegłego.

Wskaźnik wzrostu tych zobowiązań w okresie 2006-2010 wynosi aż 205%.

Zobowiązania z tytułu niezrealizowanych wydatków w roku 2009, które musiały być zrealizowane w roku 2010 wyniosły 2 012 597 zł. Natomiast rok 2010 obciążył budżet roku 2011 zobowiązaniami w kwocie prawie 2,5 mln zł.

Jest to bardzo niepokojąca i niebezpieczna dla finansów gminy praktyka dysponentów budżetowych. Prawidłowo nadzorowana i racjonalna gospodarka finansowa samorządu nie powinna wykazywać tak wysokiej dynamiki wzrostu.

STAN ŚRODKÓW NA RACHUNKU BIEŻĄCYM BUDŻETU

Potencjalnym źródłem pokrycia wyżej opisanych zobowiązań mogą być środki, pozostające na rachunku bieżącym budżetu na dzień 31 grudnia danego roku. Jeżeli tych środków nie wystarcza na pokrycie zobowiązań roku minionego, wówczas zobowiązania te stają się automatycznie wydatkami, na które w nowym budżecie nie ma zaplanowanego źródła pokrycia. Tym samym, zobowiązania te powiększają wszelkie znane Burmistrzowi i Radzie Miejskiej braki środków na określone zadania, umieszczone w budżecie, a tym bardziej ograniczają możliwość wprowadzenia w ciągu roku budżetowego nowych zadań.

Analiza stanu środków budżetu gminy Wojnicz na koniec danego roku wykazała, że po odjęciu środków, które budżet otrzymuje na rok następny oraz przeznaczonych na zwrot dotacji niewykorzystanych w danym roku, pozostała kwota jest znikoma i może pokryć jedynie niewielki procent tak wysokich zobowiązań.

Tablica: Stan środków na rachunku bieżącym.

Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Stan środków ogółem (I)	784 799	1 155 907	2 116 921	1 407 716	909 106
Środki z tytułu niewykorzystanych w danym roku dotacji oraz subwencje i dotacje przekazane w danym roku na styczeń następnego roku (II)	731 107	743 309	896 875	1 014 537	889 586
Środki danego roku do dyspozycji budżetu roku następnego(I)-(II)	53 692	412 598	1 220 046	393 179	19 520

Z powyższych danych wynika, że przykładowo **na dzień 31 grudnia 2010 r. stan „wolnych” środków, które można przeznaczyć między innymi na spłatę w roku 2011 omawianych zobowiązań, dotyczących roku 2010 wynosi tylko 19 520 zł. Natomiast kwota zobowiązań z minionego roku, które należy uregulować z budżetu roku 2011 wynosi aż 2 473 310 zł.**

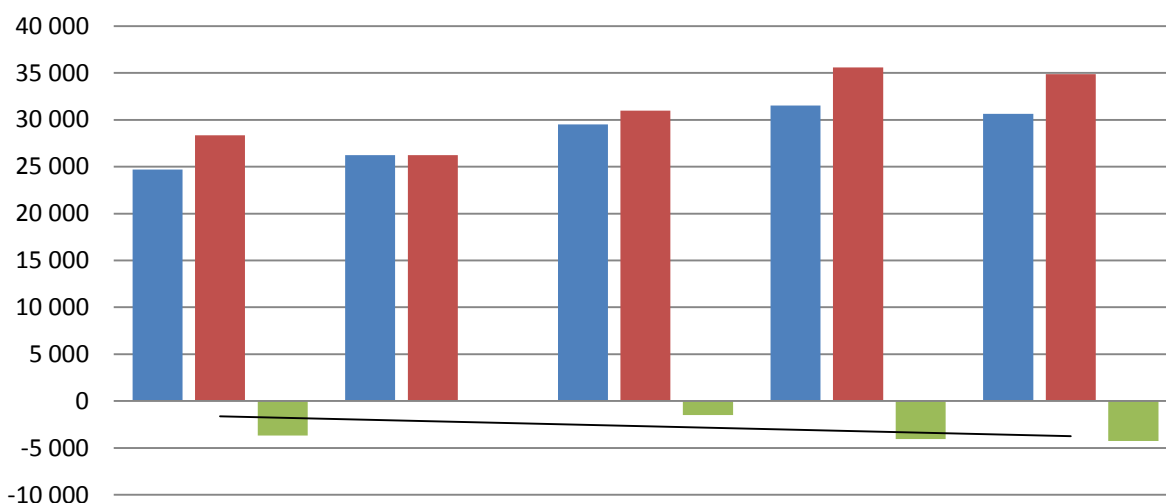
WYNIKI FINANSOWE BUDŻETU GMINY WOJNICZ W LATACH 2006-2010

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wynik budżetu to różnica pomiędzy dochodami, a wydatkami. Budżety gminy Wojnicz w latach 2006 -2010 są deficytowe - z wyjątkiem budżetu roku 2007. Wielkości deficytu w poszczególnych latach obrazuje poniższe zestawienie:

Tablica: Wyniki budżetów gminy Wojnicz na koniec danego roku budżetowego

Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Dochody ogółem	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696
Wydatki ogółem	28 356 509	26 238 670	30 979 366	35 580 977	34 876 742
Wynik budżetu	-3 671 773	30	-1 469 920	-4 059 766	-4 246 046

Tablica: Wyniki budżetów gminy Wojnicz.

Deficyt budżetu może – zgodnie z obowiązującą ustawą – może być pokryty z:

- nadwyżki budżetowej z roku poprzedniego (których w tym przypadku nie ma),
- wolnych środków (o których mowa wyżej i które muszą być w tym przypadku przeznaczone na inne cele),
- kredytów bankowych,
- emisji papierów wartościowych;

Ostatnie dwie pozycje oczywiście obciążają poziom zadłużenia, który w przypadku gminy Wojnicz jest już bardzo wysoki.

Niezależnie od osiągniętego wyniku budżetu, o kondycji budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego decyduje **wynik bieżący budżetu**. W najprostszy sposób, wynik ten można ustalić odejmując od dochodów bieżących wydatki bieżące. **Wynik bieżący – nazywany również nadwyżką operacyjną powinien wystarczyć co najmniej na spłatę przypadających w danym roku rat kredytów.** Im wyższy wynik, tym stabilniejsza sytuacja w budżecie. W przypadku budżetu gminy Wojnicz bieżący wynik budżetu jest ujemny. W wyniku tym nie ma więc ani 1 zł. na spłatę rat kredytów.

Zestawienie wyników operacyjnych obrazuje poniższe zestawienie

Tablica: Ustalenie wyniku bieżącego budżetu

Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Dochody bieżące	22 581 982	24 757 920	26 849 539	28 937 697	30 089 767
Wydatki bieżące	21 451 200	23 440 226	30 979 366	29 718 381	31 155 304
Wynik bieżący budżetu	1 130 782	1 317 694	-4 129 827	-780 684	-1 065 537
Udział wyniku bieżącego w dochodach ogółem	5,0	5,3	-15,4	-2,7	-3,5

Budżet gminy Wojnicz ma ujemne wyniki bieżące. Świadczy to o poważnych problemach z zachowaniem płynności finansowej. W prawidłowo zarządzanym i realizowanym budżecie samorządowym wynik ten powinien być dodatni; najniższy wynik powinien gwarantować gminie spłatę kapitału zaciągniętego długu.

Poniżej przedstawiono stopień pokrycia długu bieżącym wynikiem budżetu.

Tablica: Stopień pokrycia długu wynikiem bieżącym w poszczególnych latach

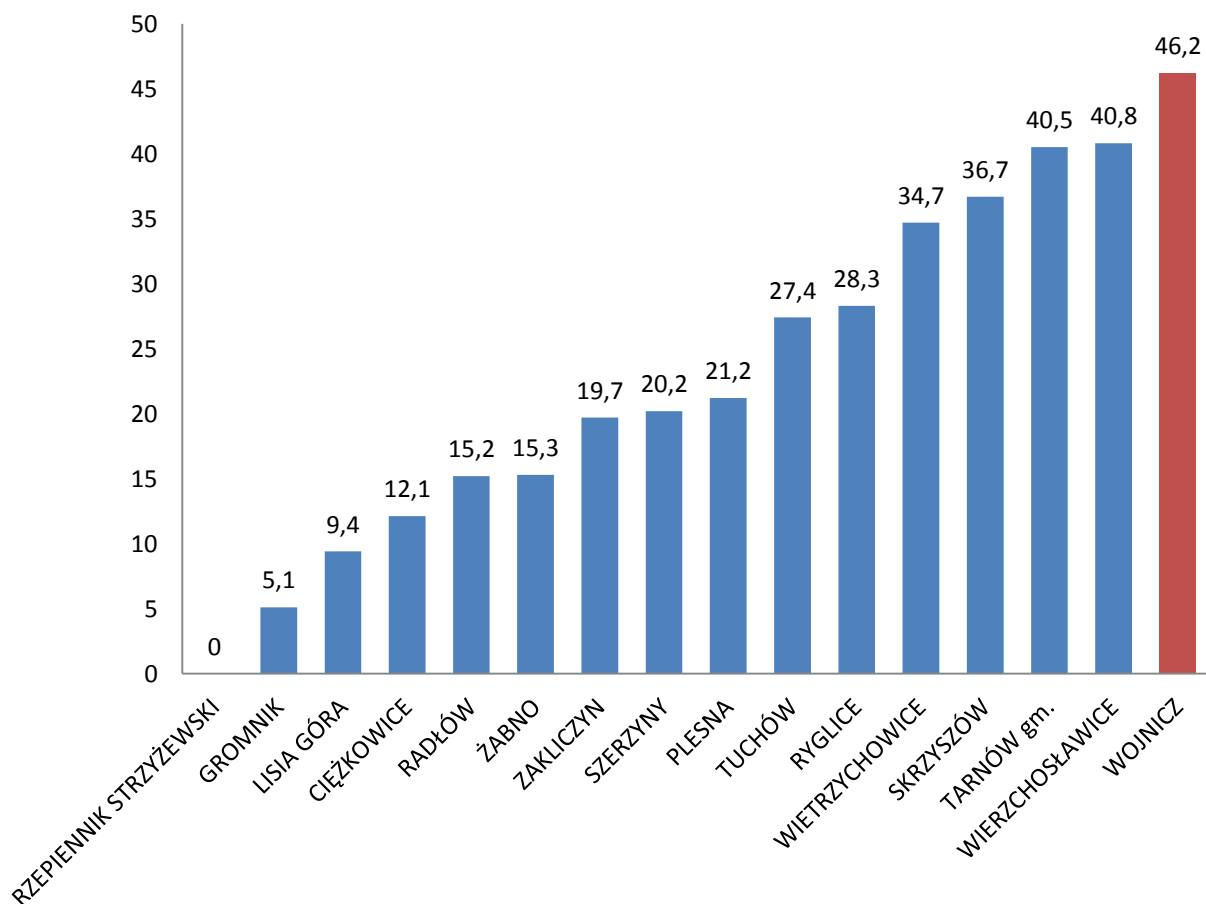
Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Splaty długu	1 721 856	1 713 122	2 382 648	2 745 872	3 817 596
Wynik bieżący budżetu	1 130 782	1 317 694	-4 129 827	-780 684	-1 065 537
Czy w wyniku bieżącym znajduje pokrycie dług przypadający do spłaty w danym roku?	brak	brak	brak	brak	brak

Powyższa analiza wskazuje, że gmina najpewniej sięga po kredyty na spłatę wcześniej zaciągniętego długu. Jest to bardzo niebezpieczny sygnał, wskazujący nowym władzom gminy na konieczność bezzwłocznego podjęcia stosownych działań łagodzących, a następnie eliminujących to zagrożenie dla budżetu gminy.

ZADŁUŻENIE BUDŻETU GMINY WOJNICZ W LATACH 2006-2010

Potwierdzeniem realności i powagi wymienionych wyżej zagrożeń jest stale rosnące zadłużenie gminy. Z ogólnie dostępnych danych (www.mojapolis.pl) wynika, że już w roku 2009 gmina Wojnicz była najbardziej zadłużonym samorządem w całym powiecie tarnowskim. Wysokość obciążenia dochodów budżetu długiem w każdej z 16 jednostek samorządu terytorialnego wynosiła:

Tablica: Obciążenie długiem w %.

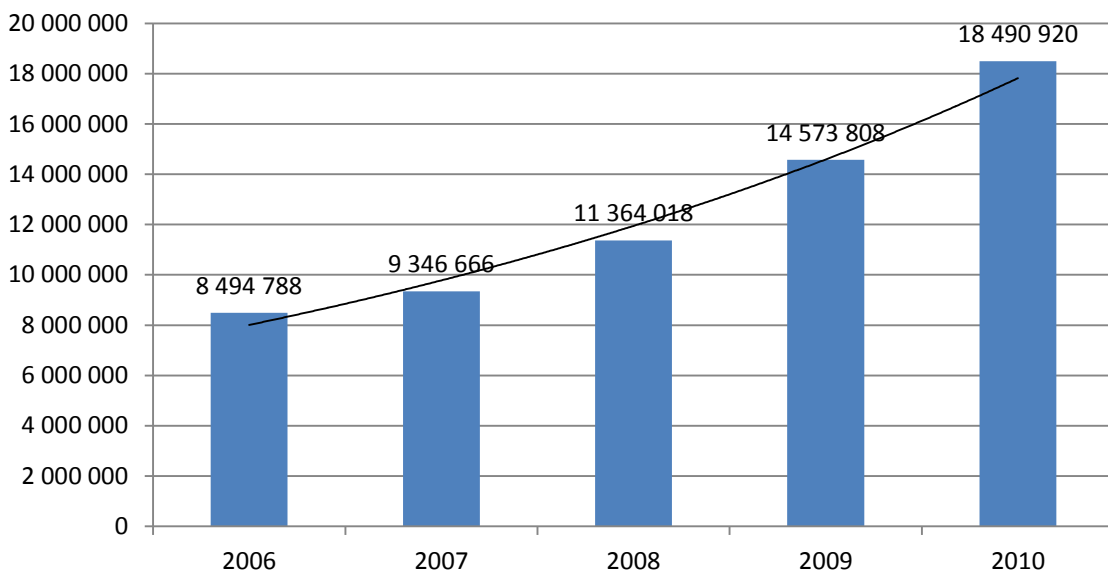
Przyrost zadłużenia gminy obrazuje poniższe zestawienie.

Tablica: Zadłużenie budżetu w latach 2006-2010 oraz jego przyrost.

Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Stan zadłużenia na koniec danego roku	8 494 788	9 346 666	11 364 018	14 573 808	18 490 920
Wskaźnik wzrostu zadłużenia		110,0	121,6	128,2	126,9
Zaciągnięty dług w danym roku	5 155 290	2 565 000	4 400 000	5 955 662	7 734 709
Spląty długu	1 721 856	1 713 122	2 382 648	2 745 872	3 817 596
Kwotowy przyrost zadłużenia		851 878	2 017 352	3 209 790	3 917 112
Wskaźnik przyrostu zadłużenia			237	159	122

Wizualny obraz bardzo niekorzystnej sytuacji w zakresie poziomu zadłużenia przedstawia poniższy wykres. Kwota długu na koniec roku 2010 wykazana w poniższym wykresie nieznacznie różni się od kwoty wykazanej w Wieloletniej Prognozie Finansowej, ponieważ jest to kwota faktycznego wykonania na dzień 31 grudnia 2010r. - wynikająca z rocznego sprawozdania RbZ , natomiast Wieloletnia Prognoza Finansowa opracowywana była przez Urząd Miejski w miesiącu listopadzie 2010 r.

Tablica: Zadłużenie budżetu gminy na koniec roku w latach 2006-2010

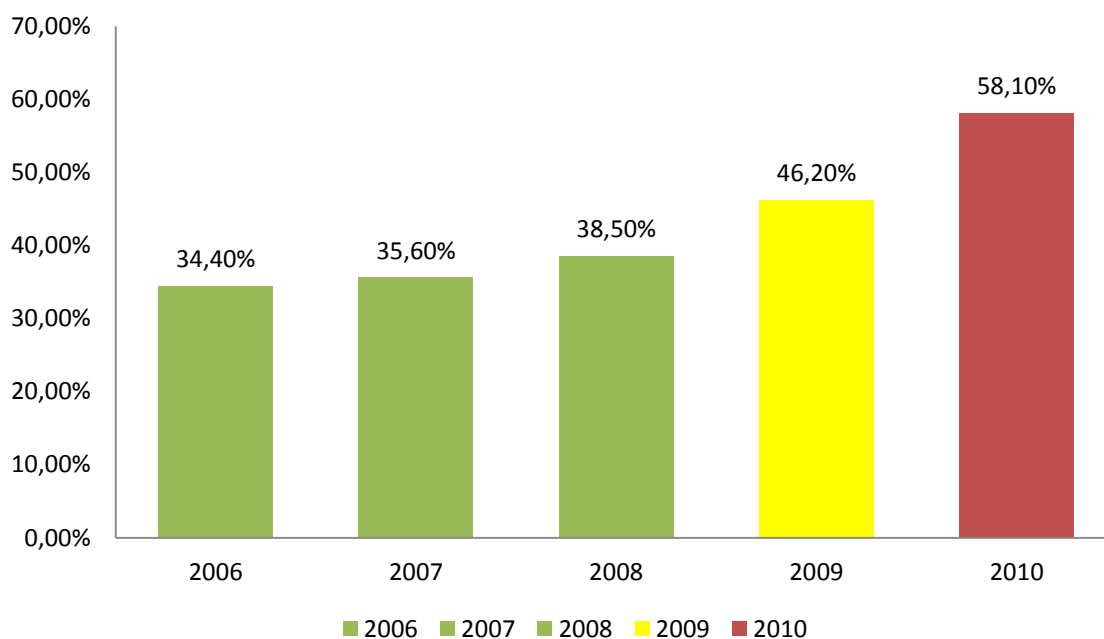
Stopień obciążenia gminy długiem, jego splątami i obsługą jest bardzo wysoki i praktycznie aktualnie, tj. w oparciu o sprawozdanie RbZ wg stanu na dzień 31 grudnia 2010r. przekracza ustawowe wskaźniki, co obrazują poniższa tabela oraz wykres.

Tablica: Udział zadłużenia budżetu w dochodach ogółem w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Dochody ogółem	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696
Zadłużenie	8 494 788	9 346 666	11 364 018	14 573 808	18 490 920
Udział zadłużenia w dochodach ogółem	34,4	35,6	38,5	46,2	60,4
Zadłużenie po odjęciu zadłużenia zaciągniętego na sfinansowanie zadań z udziałem środków unijnych	8 494 788	9 346 666	11 364 018	14 573 808	17 781 475
Udział zadłużenia w dochodach ogółem (bez zadłużenia na zadania współfinansowane środkami unijnymi) w dochodach ogółem	34,4	35,6	38,5	46,2	58,1

Dane w powyższej tabeli wykazują – począwszy od roku 2009 - bardzo gwałtowny wzrost długu gminy. Według sprawozdania statystycznego RbZ na dzień 31 grudnia 2010 r. pełny dług gminy przekroczył właściwie ustawowy próg 60%. Podkreślić tu należy, że nawet po odjęciu zadłużenia zaciągniętego na sfinansowanie zadań z udziałem środków unijnych – poziom długu stanowi aż 58,1% dochodów ogółem.

Tablica: Udział zadłużenia w dochodach budżetu w latach 2006- 2010

Zmiana ustawy o finansach publicznych, wprowadzona w życie z dniem 1 stycznia 2010r. wprowadziła nowy sposób określania maksymalnego, dopuszczalnego poziomu zadłużenia samorządów. Nowe wskaźniki obliczane są indywidualnie dla każdej gminy w sposób określony w ustawie. Wskaźniki te obowiązują począwszy od roku 2014, jednakże ustawodawca – tytułem wdrożenia w samorządach większego bezpieczeństwa – zobowiązał do obliczania i wykazywania w Wieloletnie Prognozie Finansowej nowych wskaźników już od roku 2011. Tak więc w latach 2011-2013 obowiązują dotychczasowe wskaźniki długu (15% i 60%), a od roku 2014 nowe, wyliczone już obecnie w WPF. Podkreślić należy, że intencją ustawodawcy wprowadzenia obowiązku monitorowania długu samorządów (poprzez obowiązek wykazywania w dokumentach nowych wskaźników z 3 letnim

wyprzedzeniem) było stworzenie gminom możliwości sukcesywnej poprawy stanu ich budżetów przed wprowadzeniem nowych, trudniejszych do zachowania wskaźników.

W przypadku gminy Wojnicz ten ustawowy „okres przygotowywania” do obowiązku przestrzegania nowych wskaźników od roku 2014 jest niezwykle przydatny, ponieważ aktualny poziom zadłużenia gminy oraz trudna sytuacja finansowa spowodowały, że wg stanu na początek roku 2011 – nowe ustawowe wskaźniki na rok 2014 już są przekroczone (vide Wieloletnia Prognoza Finansowa). Należy także zwrócić uwagę, że :

- Zgodnie z obowiązującymi przepisami, opracowywane po raz pierwszy przy projekcie budżetu na rok 2011 Wieloletnie Prognozy Finansowe przedłożone zostały Radom Miast, Gmin oraz Regionalnym Izbom Obrachunkowym w terminie do dnia 15 listopada 2010 r. Oznacza to, że w tym terminie nie było znane faktyczne wykonanie budżetu za rok 2010, który był bazą wyjściową do prognozowania na lata następne.
- W związku z powyższym, w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Wojnicz – zgodnie z przepisami – wykonanie budżetu na 31 grudnia 2010 wyliczone jest jako **przewidywane wykonanie dochodów, wydatków, długu w oparciu o faktyczne wykonanie wg stanu na dzień 30 września 2010**.
- Stosownie do tak wyliczonego **przewidywanego wykonania budżetu za rok 2010 wskaźnik długu do dochodów – ujęty w WPF – wynosi na koniec 2010 roku 53,45** (po wyłączeniu kredytu na zadanie współfinansowane ze środków unijnych)
- **Faktyczny wskaźnik długu – wyliczony po zakończeniu roku, w oparciu o sprawozdanie statystyczne RbZ wynosi 58,05%** (także po wyłączeniu kredytu na zadania współfinansowane ze środków unijnych). Gdyby przepisy nie zezwalały na to wyłączenie, wówczas wskaźnik na koniec roku przekracza dopuszczalne ustawowe 60%)

Powyższe fakty jednoznacznie wykazują, że sytuacja finansowa budżetu gminy Wojnicz jest wyjątkowo trudna i wymagająca bezzwłocznych, trudnych (ale koniecznych) i konsekwentnych działań naprawczych. W przeciwnym przypadku, finansom gminy nieuchronnie grozi przekroczenie ustawowych wskaźników zadłużenia. Równocześnie, na skutek braku możliwości zwiększania nakładów finansowych na inwestycje miejskie - gminie i jej mieszkańcom grozi nie tylko zastój w rozwoju gospodarczym, ale także degradacja całego majątku gminy.

Tablica: Zadłużenie gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA					
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/ 2006
LICZBA MIESZKAŃCÓW	13 015	13 031	13 156	13 153	13 133	100,9%
KWOTA DŁUGU NA KONIEC ROKU	8 494 788	9 346 666	11 364 018	14 573 808	18 490 920	217,6%
KWOTA DŁUGU W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA – w zł.	653	717	864	1 108	1 408	215,6%

Dane zawarte w powyższej tabeli wykazują, że zarówno ogólna kwota długu, jak i kwota długu przeliczona na 1 mieszkańca gminy (w wieku 0-100 lat) wzrosła w okresie ostatnich 5 lat o ponad 215%.

Obecny poziom zadłużenia stanowi dla budżetu gminy bardzo duże coroczne obciążenie, nie tylko spłatami rat kapitału, ale także koniecznością spłat na rzecz banków odsetek od tych kredytów. Łączne roczne obciążenie budżetu spłatami kredytów i odsetek w analizowanym okresie wzrosło z kwoty 1 977 267 zł. w roku 2006, do kwoty 4 377 526 zł w roku 2010.

Oznacza to wzrost o 221%. Niestety podobny % wzrost nastąpił w obciążeniu budżetu samymi odsetkami od zaciągniętych kredytów, mianowicie w roku 2006 budżet gminy zapłacił bankom – tytułem odsetek – kwotę 255 411 zł. a w roku 2010 kwotę 559 930 zł

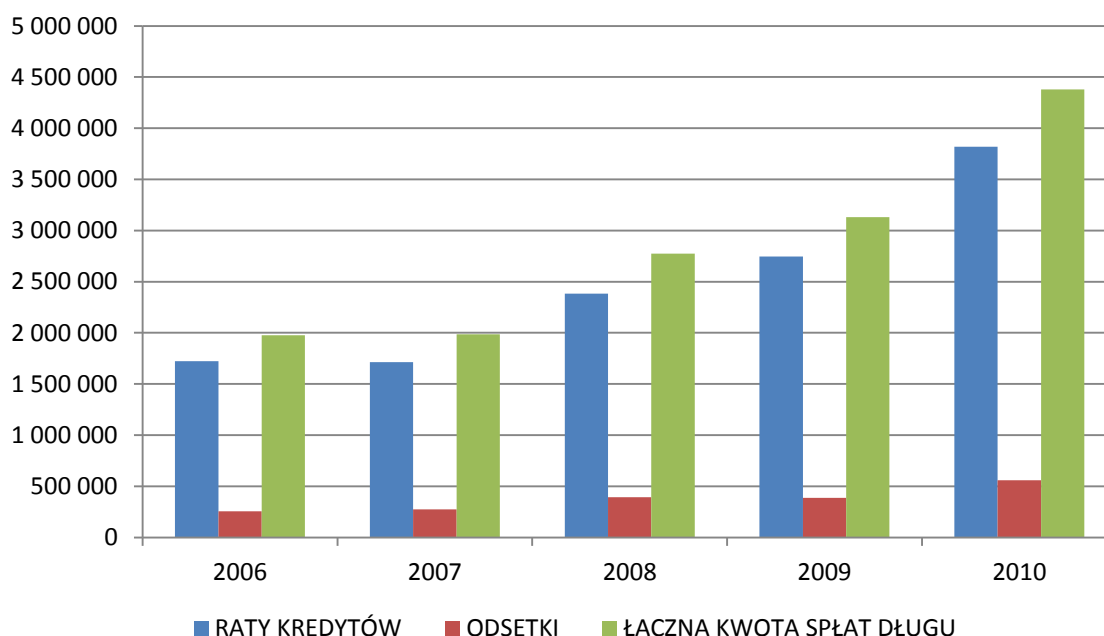
Tablica: Obciążenie budżetu danego roku spłatami długu

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Dochody ogółem	24 684 736	26 238 700	29 509 446	31 521 211	30 630 696
Spłata kapitału	1 721 856	1 713 122	2 382 648	2 745 872	3 817 596
Obsługa długu (odsetki od kredytów)	255 411	273 669	391 588	386 111	559 930
Łączna kwota obciążająca budżet	1 977 267	1 986 791	2 774 236	3 131 983	4 377 526
Wskaźnik obciążenia budżetu spłatami	8,0%	7,6%	9,4%	9,9%	14,3%

Dane zawarte w powyższej tabeli wykazują bardzo wysokie obciążenie budżetu spłatami długów. Ustawa o finansach publicznych określa, że roczne wydatki na spłatę rat i odsetek kredytów nie mogą być wyższe niż 15% dochodów budżetowych. W przypadku budżetu gminy Wojnicz za rok 2010 obciążenie to było bliskie górnej dopuszczalnej ustawowo granicy (wynosiło 14,3%).

Wzrost tego obciążenia widoczny jest w całym okresie minionych 5 lat, co wizualnie przedstawia poniższy wykres.

Tablica: Obciążenie budżetu gminy spłatami długów w latach 2006-2010

Analiza wszystkich sprawozdań finansowych wykazuje, że gmina Wojnicz zaciąga dług nie tylko na pokrycie deficytu, ale również na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań dłużnych. Jest to bardzo niepokojące zjawisko. Faktyczne wykorzystanie kredytu zaciągniętego w roku 2010 na realizowane wydatki inwestycyjne jest bardzo niskie. Z kwoty kredytu 7 734 709 – na inwestycje przeznaczono tylko 3 721 438 zł. Dokładne

relacje między wysokością kredytu i wysokością poniesionych wydatków inwestycyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tablica: Zestawienie kwot wydatków inwestycyjnych oraz kwot zaciąganego długu w poszczególnych latach

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Wydatki majątkowe (I)	6 656 443	3 066 724	5 520 222	5 862 596	3 721 438
Dynamika		46,1	180,0	106,2	63,5
Zaciągnięte kredyty (II)	5 155 290	2 565 000	4 400 000	5 955 662	7 734 709
Dynamika		49,8	171,5	135,4	129,9
Kwotowa różnica kredytów i wydatków majątkowych poz. (I)-(II)	1 501 153	501 724	1 120 222	-93 066	-4 013 271

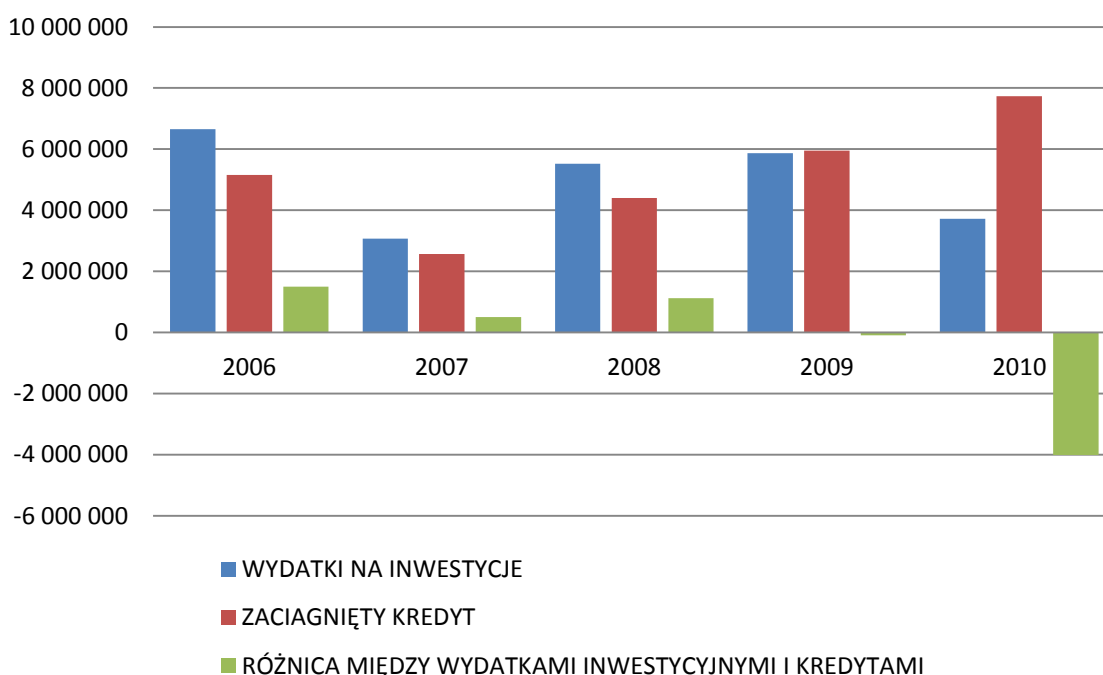
Budżet gminy Wojnicz wykazuje duży spadek nakładów inwestycyjnych, poniesionych w roku 2010 w porównaniu z minionymi analizowanymi okresami. Rok 2010 zamyka się poniesionymi nakładami majątkowymi w wysokości 3 721 438 zł, stanowiącymi zaledwie 63,5% nakładów roku 2009. Dług natomiast wzrósł z kwoty 5 955 662zł (rok 2009) do kwoty 7 734 709 zł (rok 2010) tj. o 1 779 047 zł.

W roku 2010 relacje wydatków na inwestycje i wysokości zaciąganego kredytu są następujące:

- wydatki na inwestycje - 3 721 438 zł.
- zaciągnięty kredyt - 7 734 709 zł.

Zjawisko to świadczy o bardzo negatywnym, konsumpcyjnym charakterze zaciąganych kredytów. Odzwierciedleniem tego problemu jest poniższy wykres.

Tablica: Relacja wydatków inwestycyjnych oraz zaciąganego długu gminy Wojnicz w latach 2009-2010

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA GMINY WOJNICZ

Nowa ustawa o finansach publicznych - w ramach racjonalizacji gospodarki środkami publicznymi - zobligowała organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego do uchwalania Wieloletniej Prognozy Finansowej, będącej elementem wieloletniego planowania.

W stosunku do dotychczasowego planowania budżetowego przyjęte rozwiązanie wydłuża horyzont czasowy obowiązkowego planowania finansowego, gdyż WPF ma być sporządzana na co najmniej czteroletni okres (rok, którego dotyczy uchwała budżetowa i 3 kolejne lata). W praktyce ten horyzont czasowy ulega znacznemu wydłużeniu, ponieważ ustawa zakłada konieczność przygotowania prognozy na okres nie krótszy niż ten, na który przyjęto limity wydatków wieloletnich. Dodatkowo ustawa nakłada wymagania przygotowania prognozy poziomu zadłużenia na okres, na jaki zaciągnięto zobowiązania.

Warunki jakie musi spełniać WPF określają przepisy art. 226-232 ustawy o finansach publicznych. Jednym z głównych celów przygotowania wieloletniej prognozy finansowej jest umożliwienie weryfikacji długookresowej stabilności finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Wartości dochodów, wydatków, a także przychodów oraz rozchodów, zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej, pozwalają na ocenę perspektyw utrzymania płynności finansowej w przyszłości. Oczywistym warunkiem spełnienia przez WPF tych oczekiwań jest realny i rzetelny stopień jej realności.

Rada Miejska w Wojniczu uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2010-2019 Uchwałą Nr VI/20/2011 z dnia 23 lutego 2011r. Analiza tego dokumentu wskazuje, że:

- Dochody bieżące budżetu oszacowane są na poziomie realnym, możliwym do wykonania, bardzo zachowawczo.
- Dochody majątkowe oszacowano na wysokim poziomie, znacznie odbiegającym od wykonania minionych okresów. Jeżeli jednak gmina posiada promesy, bądź ma podpisane umowy na ich pozyskanie, to można uznać, że gmina miała podstawę do ich zapisania w takich wysokościach w budżetach;
- Wydatki bieżące zostały zaniżone, zmniejszono je do niebezpiecznego poziomu, nie gwarantującego realizacji nałożonych na gminę zadań. W porównaniu do minionych okresów są niższe o ponad 3 mln. PLN. Nie można wykluczyć konieczności zwiększenia niektórych grup wydatków w ciągu roku budżetowego. Jeżeli jednak gmina posiada i wdraża program ograniczający wydatki bieżące, to ich zmniejszenie należy ocenić bardzo pozytywnie;
- Potrzeby majątkowe WPF oceniła na poziomie 4 mln PLN (z wyjątkiem roku 2011) w każdym roku objętym prognozą. Mając na uwadze założenia strategiczne gminy, wskazane w WPF nakłady mogą okazać się zbyt niskie;
- Do roku 2014 gmina nie spełnia wymogu wynikającego z nowej ustawy o finansach publicznych tzw. średniej arytmetycznej z trzech ostatnich lat. Wymóg ten jednak do tego roku nie musi być spełniony. Wg WPF Wskaźnik o którym mowa w tym punkcie od roku 2014 jest spełniony;
- WPF zakłada, że począwszy od roku 2012 gmina nie będzie zaciągała żadnych kredytów, nie będzie też zwiększała nakładów na inwestycje; (mimo, że te nakłady są bardzo niskie)
- Wyniki budżetów lat 2012-2019 są dodatnie. Nadwyżki są przeznaczane na spłatę kredytów

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Proces prowadzenia zamówień publicznych w gminie pod względem jakości przygotowania dokumentacji przetargowych SIWZ nie budzi zastrzeżeń. Problem stanowi sposób publikacji ogłoszeń w BIP. Poszczególne ogłoszenia nie są publikowane w porządku:

- bieżące,

- ogłoszenia ogółem,
- wyniki dla przeprowadzonych postępowań.

W efekcie, dostęp do informacji jest w sposób niepotrzebny utrudniony.

V WNIOSKI I ZALECENIA

GMINA WOJNICZ NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA

W oparciu o dane statystyczne za rok 2009, opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny [www.stat.gov.pl], przygotowano zestawienie rankingowe, prezentujące pozycję gminy Wojnicz w zestawieniu z gminami województwa i powiatu.

Tablica: Gmina Wojnicz na tle innych gmin powiatu i województwa.

Element	Pozycja na tle powiatu	Pozycja na tle województwa
Ludność na 1km ²	4	61
Dochody własne budżetu gminy	5	90
Środki pozyskane z UE	13	116
Wydatki budżetowe	2	71
Czytelniczy bibliotek publicznych na 100 ludności	4	36
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	8	92
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	15	142
Odsetek ludności korzystającej z sieci gazociągowej	2	14
Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności	4	125
Nakłady na środki trwałe na 1 mieszkańca [ochrona środowiska]	6	41
Nakłady na środki trwałe na 1 mieszkańca [gospodarka wodna]	13	124

FINANSE I ROZWÓJ GMINY

Gmina pod względem rozwoju gospodarczego oraz ogólnego komfortu życia mieszkańców funkcjonuje bardzo dobrze. Zidentyfikowanym problemem jest fakt, iż szereg udogodnień (m.in. duża liczba szkół) wynika z bardzo wysokich wydatków bieżących gminy. Ze względu na zweryfikowany finansowy problem w zakresie prawidłowego funkcjonowania gminy przedstawia się następujące wnioski i zalecenia:

1. Począwszy od roku 2009 dynamika wzrostu dochodów zaczęła obniżać się w niepokojącym tempie. Z sprawozdań statystycznych za rok 2008 i 2009 wynika znaczące zmniejszenie w tym okresie dochodów majątkowych oraz dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym. Dokładne ustalenie przyczyn tego zjawiska i ewentualnego niebezpieczeństwa jego pogłębiania się wymaga przeprowadzenia przez Skarbnika gminy oraz służby merytoryczne szczegółowej analizy poszczególnych źródeł dochodowych budżetu gminy Wojnicz.
2. W całym analizowanym okresie minionych 5 lat wystąpił bardzo dynamiczny wzrost wydatków bieżących. Średniorocznie wynosi on prawie 10% i w okresie ostatnich 5 lat wzrosły o 45%. Natomiast wydatki inwestycyjne w tym samym okresie zmalały aż o 44%. Zjawisko to jest szczególnie niekorzystne dla rozwoju gminy. Wymaga więc pilnego rozważenia konieczności odwrócenia tych relacji, a przynajmniej złagodzenia tych dysproporcji.

3. Drastycznie zmniejszyły się nakłady na inwestycje. Porównując wydatki majątkowe roku 2010, wynoszące 3 721 438 zł należy zauważyć, że są one niższe od wydatków majątkowych roku 2006 – aż o 44% , a w liczbach bezwzględnych - niższe o 2 935 tys. zł. Jest to bardzo drastyczne zmniejszenie wydatków na inwestycje gminy Wojnicz, co nieuchronnie musiało się odbić na spowolnieniu rozwoju gminy. Jest to spadek aż o 44,6%. Łatwo więc zauważyć, że wzrost wydatków bieżących nastąpił niestety kosztem inwestowania w rozwój gminy.
4. Niepokojącym zjawiskiem, towarzyszącym realizowanym wydatkom danego roku są zobowiązania, które obciążają budżet roku kolejnego. Analiza dokumentów gminy Wojnicz wskazuje na rosnące zobowiązania danego roku, które musi sfinansować budżet roku następnego.
5. O kondycji budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego decyduje wynik bieżący budżetu, nazywany również nadwyżką operacyjną. W najprostszym sposobie wynik ten można ustalić odejmując od dochodów bieżących, wydatki bieżące. Nadwyżka operacyjna powinna wystarczyć co najmniej na spłatę przypadających w danym roku rat kredytów. Im wyższa nadwyżka operacyjna, tym stabilniejsza sytuacja w budżecie. W przypadku budżetu gminy Wojnicz bieżący wynik budżetu jest niestety ujemny! W wyniku tym nie ma więc ani 1 zł. na spłaty rat kredytów. Dlatego też raty kredytów spłacane są z kolejnych, nowych kredytów.
6. Gmina zaciąga kolejne, nowe kredyty, z przeznaczeniem ich części na spłatę wcześniej zaciągniętego długu. Przykładowo, w roku 2010 z kwoty kredytu 7 734 709 – na inwestycje przeznaczono tylko 3 721 438 zł. Jest to bardzo niebezpieczny sygnał, wskazujący nowym władzom gminy na konieczność bezzwłocznego podjęcia drastycznych działań oszczędnościowych w sferze wydatków bieżących celem złagodzenia, a następnie wyeliminowania poważnego zagrożenia zarówno dla budżetu gminy, jak i rozwoju gospodarczego gminy, co nie jest możliwe bez znacznego zwiększenia środków na nakłady inwestycyjne.
7. Począwszy od roku 2011 istnieje ustawowy obowiązek opracowywania i uchwalania Wieloletnich Prognoz Finansowych, których zakres określa ustawa o finansach publicznych w art. 226 i dalszych. Rada Miejska w Wojniczu uchwaliła już taką Prognozę według własnej koncepcji i wzorca. Prognoza ta zawiera wszystkie elementy wymagane ustawą. Niemniej jednak bardziej przejrzysty jest wzorzec takiej Prognozy opublikowany na stronie Ministerstwa Finansów:
  1. http://www.mf.gov.pl/files/finanse_samorzadow/aktualnoci/2010/wpf-metodyka_opracowania-22.06.10.pdf Jest to wspólna propozycja Ministerstwa Finansów, Regionalnych Izb Obrachunkowych i przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Ministerialny wzorzec stwarza możliwość racjonalnego prognozowania gospodarki finansowej jest nie tylko w dłuższym horyzoncie czasowym, ale przede wszystkim w sposób pozwalający na analizę możliwości inwestycyjnych gminy oraz – związaną z tym – ocenę możliwości zaciągania i spłaty zadłużenia.
Najważniejszą cechą tego wzorca jest to, że jest on przejrzysty i zrozumiały nie tylko dla służb finansowych i Regionalnych Izb Obrachunkowych, ale także dla szerokiego kręgu zainteresowanych. W powyższym kontekście oraz ze względu na szczególną potrzebę bieżących ocen i prognoz sytuacji finansowej gminy słusznym wydaje się rozważenie zmiany obecnego wzoru WPF na zalecany przez Ministerstwo Finansów.

WNIOSKI

do rozważenia na płaszczyźnie dyscyplinowania gospodarki finansowej

1. Ograniczyć wydatki tylko do tzw. sztywnych, to jest tych co do których są już podpisane umowy.
2. Nie zawierać nowych umów na zadania bieżące, co do których nie zachodzi konieczność realizacji w roku bieżącym.
3. Dokonać weryfikacji umów zawartych z pracownikami, nie przedłużać umów okresowych, rozważyć wypowiedzenie umów pracownikom, którzy osiągnęli wiek emerytalny.
4. Rozważyć możliwość łączenia szkół w zespoły tak, aby zmniejszyć koszty administracyjne. Dokonywać wnioskowej analizy przedkładanych przez Dyrektorów szkół arkuszy organizacyjnych i nie zatwierdzać tych, które powodują wzrost kosztów.

5. Jeżeli gmina przewiduje wzrost wynagrodzeń, należy rozważyć zasadność i możliwość ich uruchamiania (okresowe zamrożenie podwyżek płac).
6. Dokonać inwentaryzacji majątku miejskiego pod kątem możliwości zbycia zbędnego majątku (środki pozyskane przeznaczyć na inwestycje).
7. Zweryfikować zawarte umowy dzierżawy pod kątem możliwości zmiany stawek czynszów dzierżawnych (dotyczy to również umów najmów); Stawki te dawno nie były zmieniane.

SPIS TABLIC

Tablica: Liczba ludności gminy w latach 1999 - 2006	4
Tablica: Liczba ludności gminy w latach 2007-2009	4
Tablica: Liczba ludności gminy w latach 1999-2009	5
Tablica: Dane wskaźnikowe – ludność w gminie w latach 1999-2006.....	5
Tablica: Dane wskaźnikowe – ludność w gminie w latach 2007-2009.....	6
Tablica: Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP należących do krajowego systemu ratowniczo- gaśniczego w roku 2010	8
Tablica: Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP nie należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego	8
Tablica: Wydatki <u>bieżące</u> z budżetu gminy na OSP w latach 2006-2010	9
Tablica: Wzrost wydatków na funkcjonowanie OSP.....	9
Tablica: Opieka zdrowotna w latach 1999-2006	10
Tablica: Opieka zdrowotna w latach 2007 - 2009.....	10
Tablica: Pomoc społeczna.....	11
Tablica: Pomoc społeczna wg. powodów	11
Tablica: Funkcjonowanie bibliotek w latach 1999-2006.....	12
Tablica: Funkcjonowanie bibliotek w latach 2007-2009.....	13
Tablica: Kino – statystyka 1999-2006	13
Tablica: Kino – statystyka 2007-2009.	13
Tablica: Dane o przedszkolach	14
Tablica: Wydatki z budżetu na przedszkola ogółem	14
Tablica: Szkoły podstawowe i gimnazja – dane podstawowe.	15
Tablica: Źródła finansowania oświaty.....	16
Tablica: Miesięczny koszt kształcenia 1 ucznia	16
Tablica: Wskaźnik liczby nauczycieli i uczniów	17
Tablica: Podmioty gospodarcze w latach 1999 -2006	18

Tablica: Podmioty gospodarcze w latach 2007-2009	18
Tablica: liczba podmiotów gospodarczych w gminie w latach 1999 -2009	19
Tablica: Rynek pracy w latach 1999-2006	19
Tablica: Rynek pracy w latach 2007-2009	20
Tablica: Procentowy poziom bezrobocia w latach 2003 - 2009	20
Tablica: Mieszkalnictwo w latach 1999-2006	20
Tablica: Mieszkalnictwo w latach 2007-2009	21
Tablica: Infrastruktura sieciowa w latach 1999 - 2006	21
Tablica: Infrastruktura sieciowa w latach 2007-2009.....	22
Tablica: Pracownicy Urzędu Miejskiego wg struktury wykształcenia – stan na 31.12.2006 oraz 31.12.2010r.....	23
Tablica: Wykształcenie pracowników Urzędu Miejskiego.	24
Tablica: Poziom wydatków budżetu na administrację.	25
Tablica: Wydatki budżetu gminy na wynagrodzenia w administracji Urzędu Miejskiego w latach 2006-2010 r.	26
Tablica: Przeciętne wynagrodzenie brutto w Urzędzie Miejskim w Wojniczu w latach 2006-2010	26
Tablica: Dochody ogółem gminy Wojnicz na przestrzeni lat od 2006 do 2010.	28
Tablica: Dynamika dochodów budżetu w kontekście wskaźnika inflacji oraz PKB w latach 2006-2010.....	28
Tablica: Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz.....	29
Tablica: Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz	29
Tablica: Struktura dochodów budżetowych gminy Wojnicz w latach 2006-2010	30
Tablica: Struktura dochodów budżetowych gminy Wojnicz w roku 2006 i 2010	30
Tablica: Dynamika wzrostu dochodów własnych w latach 2006-2010.....	31
Tablica: Wybrane stawki podatkowe w podatku od nieruchomości (od m ²)	32
Tablica: Zobowiązania w podatku od nieruchomości.....	32
Tablica: Struktura i dynamika dochodów majątkowych w latach 2006-2010	33
Tablica: Podział dochodów ogółem na dochody bieżące i dochody majątkowe	33
Tablica: Dynamika dochodów ogółem, bieżących i majątkowych w latach 2006-2010	34
Tablica: Dochody budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca w miasto-gminach powiatu tarnowskiego oraz gminach sąsiadujących z gminą Wojnicz wg stanu na 31.12.2009r.(w zł.).....	34
Tablica: Dochody budżetu gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca – na tle gmin powiatu tarnowskiego w roku 2009.	35
Tablica: Struktura dochodów ogółem – w tys. zł. w miasto-gminach powiatu tarnowskiego w roku 2009.....	35
Tablica: Porównanie dochodów budżetowych i ich struktury w miasto-gminach powiatu tarnowskiego w roku 2009	36

Tablica: Wydatki budżetowe na przestrzeni lat 2006-2010.....	36
Tablica: Dynamika wydatków budżetowych w gminie Wojnicz w latach 2006-2010.....	37
Tablica: Przeliczenie wydatków budżetowych ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	38
Tablica: Wydatki ogółem gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	38
Tablica: Wydatki bieżące gminy Wojnicz w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	39
Tablica: Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	39
Tablica: Struktura wydatków budżetu gminy Wojnicz w latach 2006-2010.....	40
Tablica: Struktura wydatków budżetu gminy Wojnicz w roku 2006 oraz 2010.....	41
Tablica: Dynamika ponoszonych wydatków zajmujących najwyższy kwotowy udział w wydatkach ogółem.....	41
Tablica: Zobowiązania z tytułu niezrealizowanych wydatków w danym roku obciążające budżet roku następnego.....	42
Tablica: Kwota zobowiązań z roku ubiegłego.....	42
Tablica: Stan środków na rachunku bieżącym.....	43
Tablica: Wyniki budżetów gminy Wojnicz na koniec danego roku budżetowego.....	43
Tablica: Wyniki budżetów gminy Wojnicz.....	44
Tablica: Ustalenie wyniku bieżącego budżetu.....	44
Tablica: Stopień pokrycia długu wynikiem bieżącym w poszczególnych latach.....	45
Tablica: Obciążenie długiem w %.....	45
Tablica: Zadłużenie budżetu w latach 2006-2010 oraz jego przyrost.....	46
Tablica: Zadłużenie budżetu gminy na koniec roku w latach 2006-2010.....	46
Tablica: Udział zadłużenia budżetu w dochodach ogółem w latach 2006-2010.....	47
Tablica: Udział zadłużenia w dochodach budżetu w latach 2006- 2010.....	47
Tablica: Zadłużenie gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wojnicz.....	48
Tablica: Obciążenie budżetu danego roku spłatami długu.....	49
Tablica: Obciążenie budżetu gminy spłatami długów w latach 2006-2010.....	49
Tablica: Zestawienie kwot wydatków inwestycyjnych oraz kwot zaciąganego długu w poszczególnych latach.....	50
Tablica: Relacja wydatków inwestycyjnych oraz zaciąganego długu gminy Wojnicz w latach 2009-2010.....	50
Tablica: Gmina Wojnicz na tle innych gmin powiatu i województwa.....	52